

WYDAWCA
KSIĘGARNIA
WARSZAWA

WYDAWCA
KSIĘGARNIA
WARSZAWA

WYDAWCA
KSIĘGARNIA
WARSZAWA

WYDAWCA
KSIĘGARNIA
WARSZAWA

DĚLA

STANKA VRAZA.

Treći dio.

RAZLIKE PJESME.

Izdaje Matica ilirska.

U ZAGREBU.

BRZOTISKOM DRAGUTINA ALBRECHTA.

1866.

349252

RAZLIKE PJESME

od

STANKA VRAZA.

Troškom Matice ilirske.

U ZAGREBU.

BRZOTISKOM DRAGUTINA ALBRECHTA.

1866.

BIBLIOTEKA

13950

512546

IZVORNE PJESME.

A.

SANAK I ISTINA.

SONETI.

Nikt nie wiedział dla czego w zadumieniu stali:
„Ja wiem (rzecze poeta) aniół przelatywał.“
Uczili wszyscy gościa, — nie wszyscy poznali.

Adam Mickiewicz.

Predmet pjesnih.

„Očetov naših imenitne dela.“

Dr. Prešern.

Od djedovah naših djela slavna,
Što ih čuva sгодbe list pisani:
Kak se Metul od Augusta brani;
Kol'ko j' stradao narod naš odavna;

Kako j' zemlja bila vjeri stavna;
I kod Siska kako Kupe pjani
Od Slovinah padahu Osmani: —
Naša bit će pjet Homerčad spravna.

Moje žice (preslabe za pjesni
Ratne) poju slovinske ljepote,
I obraza Tvoga zrak nebesni;

I šta ljubav dade, šta l' mi ote,
I da malo radosti užije,
Koga rajskih očiuh strijelj bije.

Posestrimi vili.

Zaklinjam te, posestrimo tajna!
Daj mi s prama najdivnije cvietje,
Tako moje i tvoje ti sreće,
I dvorenja vierna, dugotrajna!

Daj mi cvietja, kîm rodi tvâ krajna,
Cvieća uma, što viek veñnut neće,
I zanj vienac, Njojzi da se spleće
Drag i divan okô čela sjajna.

Nek tu stoji i neka tu blista,
Kô najjasnja zvezda neba čista!
Nek se dive rodi i vjekovi!

Jer tu dušu prva ide krna,
Gdje stoluje kriepost dike puna,
I angjeli svi — i svi bogovi.

Divni stvor.

„Jak všecký enosti wůkol staly. . .“

J. Kollár.

Sve ti vile oko Nje stajahu,
Kad Bog tvorěju nad njom ruku pruži:
Ta cviet duše donosi u ruži,
Jedna igraše, druge pripievahu.

Trup spavaše, ustne se već smiahu,
Sad nebeska družba Ju okruži;
I čim svako tielu dar pridruži,
Stvor oživi vás odkupljen prahu.

Tako sve se u nje lahko kretje,
Stid krotak, čist smije se iz kipa,
Kog opisat n'jedno pero neće.

I sried noći bliesk iz nje se sipa,
A sried dana volim, bez uzpredat,
Isto sunce, neg njoj lice gledat.

Uzoritost.

„Není to zem ani nebe z cela. . .“
J. Kollár.

Nij' to zemlja nit je nebo s ciela,
Što iz lica sja Joj uzorita;
To je svetost u krasu zavita,
Duh božanski u odjeći tiela.

Sad ljubavju mre, sad (kô da htjela
Bi uzletjet) nad nju se uzhita,
A sad vratja sva u bliesk razlita
S hiljadami zvezdah okô čela.

A duh taj Joj, kojim svud se kretje,
Uzajmiše (sudim) Bozi isti,
Jer mi svuda pred oči se metje.

O kaži mi stvore rajski čisti!
Jesi l' dieva, da srceu odolim,
Ili angejo, da se klanjam, molim?

Ime i oči.

„Od milosti drage čuvalica“

Sladko ime zvoní ti i znači,
Il se dušo smieši il ti plači :
Smieš ti j' zora, po biser — suzica.

Zato milost, zadovoljnost s lica

Tvog uživa sa srdcem um svačji ;
Samo meni jadnu drugojači
Baš odluči sreće djelarica.

Kad ti gledam u te rajske oči —

Kan u isto božje nebo — lica,
Hoće u rieč srdce da mi skoči.

Al um kaže: Muč' i glej taj bliesak!

Ima l' za te u njem i zvjezdica? —
Neima, neima — neg munje i triesak.

Odkud modre oči?

Mladje bjaše srdce mi i glava,
Ljubih dievu: kan u kéeri juga
Crne oči, crna kosa duga . .
(Nje razkršen kip već krije trava).

Tvoe su oči modre, kosa plava,
Kan da rajskim angjelom si druga,
Al obraza tvog svaka je pruga,
Kan da duša davno jih poznava.

Da! ja slutim, te već od vjekova'
Duše su nam sestre si i bratja:
Što smrt razbi, Bog stvori iz nova.

Kô čist angjeo s rajske mi se uze
Sad Nje duša u Tvom kipu vratja,
Da ju ljubim opeta bez suze.

H a r i.

„Grazie, ch'a pochi il ciel largo destina. . .“

Fr. Petrarca.

Hari, riedkim koje Bog dosudi,
Kriepost riedka što na zemlji biva,
Čelo divno, pamet dosjetljiva,
Nad krasotom što joj kô luč bljudi.

Način lagak, što mu sve se čudi;
Glas što dušu imenom naziva;
Hod nebeski, duh što kām razkiva
I ponosne — klanjati se — nudi;

Oči silne, što srdašca ruše,
Krv razigrat kadre (što ja ćutim),
Gasit živim, vratjat mrtvim duše.

Usta krasna, iz koih milost sbori
Sa uzdašci sladko prekinutim':
To ti, brate, to mene pretvori.

Milina i dostojanje.

„Thy cheek is pale with thought, but not from woe.“
L. Byron.

Blied ti j' obraz s mislih a ne s tuga',
Nu tol' ljuven, da kad slasti čile
Bjeo na rumen cviet bi promienile,
Još bi volio da sam prvog sluga.

Već me travi modrih očiuh pruga,
Te i jače oči od tol'ke bi sile —
Kamo l' moje — suzam' oborile —
Kô sliednju kap kad prolije dŭga.

Izpod dugih tvojih trepavica'
Žalostivo sja ti duša jasna,
Kano seraf s neba slazeć nica.

Tak s milinom družiš dostojanje,
Te se odsad tebi, dušo krasna!
Više klanjam ljubeć te nemanje.

V r p e a.

Kad mornaru sve u biesnom skoku
More u grob zakopa prostrani,
Te on nakon, od valov' šibani,
Na pustome izpliva otoku,

Svak dan na hrid penjuć se visoku
Nebi l' spazio brod u dalnjoj strani,
Razigra se, videć gdje čekani
Stieg mu broda primiče se oku.

Tako i ja — kome život ovi
Bez Tebe je pust otok, na kojem
Svak dan mi se radja brigah novi' —

Razigram se i pobratim s pokojem,
Tek što spazim vrpeu, s kom vjetrovi
Igraju se na klobuku tvojem.

Pozdrav.

Zdravo bila, kućo plemenita,
Gdje u jednoj sve tri Mile stoje,
Gdje sve davno misli mi već roje,
Kojim srcece mori se i pita!

Zdravo hrame, od hramovah kita,
Ti ôtari zlatni duše moje,
I ti na njih ognji čisti, koje
Svještenica čuva uzorita!

Zdravo i prag i ta dva prozora,
I sobica i ta postelj čista,
I taj stolić gdje šije il piše!

Zdravo i ruža, što tudje miriše
U prilici tankoj rajskog stvora,
I ta zviezda, što viek nad njom blista!

L j u b a v .

Sunce granu i magle razpravi,
Sad njegova prži zemlju sila,
Sad joj sipa blagoslov u krila,
Da se sama opet oporavi.

Jesi li ti sunce, o ljubavi!
Što me biješ a sad kripiš mila,
Kô mat' zemlja orjaškog Momčila ¹⁾,
Što ga Hreljo u zraku zadavi?

Ti se igraš (ko djetašce s lutkom)
S našim srcem, sad u rajska mjesta,
A sad u prah noseć ga trenutkom.

Ti si munja, koja kad uzprasne,
Otima nam oči, a kad presta,
Sliednji žar nam božanstva ugasne.

S r d c e.

O pepele opet oživljeni,
Što te zovu s r d c e ljudi moji!
Ti klisuro što sried mora stoji,
Što okô nje burka se i pjeni!

Šta ćeš opet ti u toj promjeni?
Zašto ovi sladki nepokoji?
Zašto opet s razborom ti boji,
Kî će doniet jad tebi jad meni?

Kô što mornar za bure se hiti
U bezkrajno more s tanke plavi,
Nemareći hoće l' gdje iziti —

Tako i ti sa življenja ladje
U jedno se more strmoglavi,
Sve i znaduć, da mu s' kraj nenadje.

Evo ti Je!

Evo ti Je medju dieve mile,
Kosu svitu u dva divna vienca,
Kan da su ju iste kraj studenca
Opletale pletikose vile!

Mili Bože, tko da s' od te sile
Nepretvori mah na uznešenca?
A u kolu kad još uz mladienca
Njoj igraju noge vjetrokrihle!

Ab koli se divno onda kretje
S poniknutim trepavicam, za njom
Svak da šilje oči i uzdašce.

I ja s vatrom nesliedim je manjom ;
Za njom pogled i misao odlietje,
Te već neznam ni kud mi srdašce.

K a z n a.

Posestrime, vile neborodne!

U kolo me na vodu čudesnu
(Što izvire, gdje konj nogom tresnu)
Odvedoste na igre ugodne.

Tu začamih od večera do dne,

Te ja zábih, snivajuć u nesnu,
Ples obrečen i dievu nebesnu,
Tek spazivši bludnju oko pódne.

Zato vam sad okô vrata mečem

Za tu krivnju divnokovne lance
Od četrnajst karikah ²) s osvete:

Da stojite tu mi neprestance,

Za nju vienac dok mi nespletete
Nariešeni biserom i cviećem.

Preobraženje.

Ulicom Te jedno pratih večē :
Pokrivaše nebo oblak gusti ;
Ti pogledneš u njeg, — ode pusti —
Kano munja magle kad razsieče.

Pokažu se bliže i daleče
Sitne zvezde, — nasmiu ti se usti, —
Kô sve nebo u Te da se spusti,
Mah ti lice rajski bliesk obteče.

Tad sva sreća u Te mi se skupi ;
Objeručke dieleć slast i vaje,
Ogrli me ljubav, nada, vjera.

Tu su sada mom spasenju stúpi,
Jer iz očiuh sve Ti nebo sjaje,
Kô po noći zvezde iz jezera.

Č a r.

Ona nikog hitrinom netravi,
Nezna tražit očima uspjeha,
Nit pritvarat ni suzah ni smieha,
Nit čaravih riečih med lukavi.

Svaki čar je u nje cviet naravi —
Čist, angjeoski bez mahne i grieha:
Da gledat ga rajska je utjeha,
A pjevati — gotov vienac glavi.

To ja ćutim: kô da sam u raji —
Sami siplju na dvor se obrazi,
U koe nječji duh dušu udiše.

Istina je! al odkud dolazi?
Nje čar duh je; moj duh (nek svi znaju)
Samo j' ruka, što sluša i piše.

D u g a.

Kada putnik zabludi sried luga,
Pa vās jednom lug zašušti vihrom,
I oluja razpljusne se širom;
A on jadan bez konja i druga :

Grozna srdce pritisne mu tuga,
Po tmīni se obzire s nemirom, —
Dok ti evo sa zlatnim kondirom ³⁾
Na nebu se nepojavi duga.

Kan da ljestvu Bog mu s neba pusti,
On zablene i jedva odane,
Te već tuga sa srdca mu pane.

Tako i moj ode jad k svim biedam,
I sve bure i oblaci gusti,
Kad god tebe ah Tebe zagledam.

Sunce i zvezde ⁴⁾.

„Vèrh sóнца sije sóncov céia čreda . . .“

Dr. Prešern.

Ciela zvezdah sja nad suncem čreda
Po nebeskih stazah razpršena,
Od svog dragog sunca ostavljena
Svu jih noću zemlja milo gleda.

Nu čim zasja svít s istoka blieda,
Sunce zora čim vrati rumena :
Tak u sunce j' opet izgubljena,
Da za zvezde neima već pogleda.

Kolko nebo imade zvjezdicah,
Naš stojni grad ima ljepoticah,
Koje sledi pogled moj s nasladom.

Al njim vlada j e d n a s tolkom vladom,
Da kad spazi nju, za sve osliepi,
Vas izgubljen u nje obraz liepi.

O d z i v.

„Ja te ljubim!“ čujte dol i gore,
Pa raznes'te gromom na sve strane!
Kažite orlom, nek s hridi neznane
U nebeske razkliču prostore!

„Ja te ljubim!“ na gorske izvore
Nek se ori i rieke prostrane,
A odtuda nek se glas taj mahne
Tja na Sinje i na Crno more.

„Ja te ljubim!“ čuju stiene, rieke,
Orli, mora, pa mah glasom grubim
Oreć, šuneć odzivaju: „Ljubim!“

Tak sve se odziva, tek dvoje
Mene sluša, pa muči u vieke,
A to 'e nebo, čudno srdce tvoje.

Ženstvo.

Kad na samu sried slasti i tuge
Trag po trag Joj premišljam lice,
Sám zapitam sebe nehotice:
„Pa o šta si s', Stanko, dao u sluge?“

„Vás kip u Nje sve pruga do pruge
„Kan u druge krasne je djevice;
„Dapače se čini, trepavice
„Da su duže u Njezine druge.“

„Pa kako mu drago“ (tad duh kaže)
„Al je duša tragah Njenih toli
„Božanstvena, da nij' stvari draže:“

„Jer stvarajuć Bog Nje kip, unj proli
„Kap najčištju iz mora svršenstva,
„A eto ti u Njoj uzor ženstva.“

S a n a k.

Snivah jednom baš razkošan sanak,
Gdje s' otvori nebeski perivoj,
Te tu vidjeh u prilici živoj
Snit angjela k meni na sastanak.

„Tamo sjaje sunce noć i danak
Po odluci vječno milostivoj:
Hodi sa mnom ti u taj perivoj!“
Kazaše mi u glas djetski — tanak.

Hvatim mu se za skut pun uresa;
Al u zó čas . . . „Stante!“ vikne sluga.
Ode sanak, angjeo i nebesa.

I vjeruj mi, viek se smirio nebi,
Da angjela i nebesa druga
Bog na zemlju neposla u Tebi.

Blaženstvo. ⁵⁾

„Benedetto sia 'l giorno, e 'l mese, e 'l anno . . .“

Fr. Petrarca.

Blažen bio mjesec, dan, sat, doba,
Čas, godina, vrijeme i tren pravi,
Kraj i mjesto, gdje me pun ljubavi
Sgodi pogled pa sveza kô roba!

Blažen sladki bol, na oka oba
Spiep kada me božić š njom sastavi,
Luk i striela kojom grud mi stravi,
I zlied, koju nosit ću do groba!

Blažena rieč i slovce svakoje,
Kojim zвах Nje imena glas čisti,
I uzdašci, plač i želje moje!

Blažena i pismena i listi,
Kîm Ju stekoh, te Ju sviet sad poje,
Pak će pjevat, dok uztraje isti!

S t r u k.

Što u kolu nošaše 'nomadne
Zamolih te o jedan cviet struka,
A ti nedaš (i sve što te nuka')
Za razgovor duše mi ga jadne.

Uzrok saznah ja tek sutra za dne,
Da pokloni jedna ti ga ruka,
(Je l' istina, neznam sad, il puka
Opadljiva laž i klapnje gadne?)

Evo ti sad i od mene (prosti!)
Štruk, a svijen sve od željah živih,
Što ga k tebi poslanikom obra':

Rumen poda cviet mu tvoe ljeposti,
Duša miris, a k tomu ja privih
Četir riečce: „Budi mi viek dobra!“

O d l u k a.

Bostandžia pošten ružu goji,
Te netrga grabežljivom rukom,
Neg ju svakdan prigledava mukom.
Čuvajuć ju brižnie očiuh svoji' :

Razkošju si krasnu dušu poji,
Puštajuć ju sjat mirisom, strukom,
Dok višnjega gospodara odlukom
Najkrasnijim za pramom nestoji.

Rajska ružo! tebe ja nepazim,
Da utrgnem cviet ti plemeniti,
Da ga dišem, a poslje da gazim.

Nu ja gledam sa srdcem veselim
Gdje ti cvatiš, i ništa neželim,
Neg najbolji tobom da se kiti.

Amanet ⁶⁾.

„Ein Sanger in den frommen Rittertagen . . .“
L. Uhland.

Biaše pjesnik u starinskoj dobi,
Koji dieleć pobožne mejdane,
Ovak slugi svom govorit stane,
Kad zla jednom sulica ga probi :

„U zlatan sud, što ga od Nje dobi,
Metni srdce, kad jednom izdane,
Pa odnesi u domaće strane
K Njoj, što tu me čeka u žalobi.“

Tako, dušo, i ja, što te slavim,
Izdisavam izvan domovine,
Kô da grlim na prsih smrt hudu.

Primi srdce, kad se već prestavim,
Najvjernije što za tobom gine,
U sonetah tih zlatjenom sudu.

Hilo te Hilo!

Hreljo pošlje Hilka 7), momče mило,
Na vodicu na jezero sinje,
Tu u vodu vile jezerkinje
Ugrabiše diete u svoje krilo.

Dosjetiv se Hrelj što š njim se sbilo,
Gré na vodu, tu vile zaklinje
Kličuć „Hilo!“ al momka boginje
Nevratjaju, neg samo glas „Hilo!“

Tako i ja, kad me s tobom sreća
Razstavila, svud u gorkom vaju
Željan kličem ime tvoje mило.

Ah slušaju gore glas mojih smeća',
Al mi Tebe bolne nevratjaju,
Neg samo glas „Hilo!“ te „Hilo!“

S v r h a ^s).

„Lásko, lásko, o ty sladký klame . . .“

J. Kollár.

O ljubavi, varko sladkomila!
Zlatna čašo! izvore viek gledan!
Raj i zemlju stapljaš u ćut jedan,
Kad si dušu s dušom posestrila.

Svak na tvoja da padnuo krila,
Uživajuć rajske dike biedan —
Prie neg duhne sjever, vjetar ledan,
Što nam kida i brod i vjetrila.

Gdje si sestro bitjah neborodnih,
Goste srдца mojega nevierui,
Diete cvietja, boli ran' ugodnih?

Ja se zahman u tvôj luci javi',
Jer mi vihar izčupa sjeverni
Cvietak ruže, a trnje ostavi.

Moja sreća.

Kad od rajskog bdijuć snivam cvieta,
Nje ljeposti misleć bez prestanka,
I obraze Njena kipa tanka
Mećem zlatan u okvir soneta;

Nakon trudan legnem do kreveta, —
Sklapljuć oči molim boga sanku :
„Daj nastavljaј obraze tog danka,
I kroz noću tja do sunčnog svjeta!“

Sanak sluša : pa mene k Njoj vodi,
Meće kod Nje srdce mi na stanak,
A na glavu vienac Njenog cvieća.

A to traje, dok se dan nerodi . . .
I tako ti viek ni moja sreća
Nije drugo, neg sanak te sanak.

Nestalica.

Stalnost srдца, jakost volje — muža
Krieposti su, što ga vode k slavi:
Ako to je istina na javi,
K Njoj prie mene do sto stić će puža'.

Sad mi gradska Nina srđea sduža,
Sad Jagoda — sela cviet gizdavi.
Tim svedj mienjam, kô dekla što pravi
Sad od štipka vienac, sad od ruža'.

Čuješ, Leljo! majka te nečula!
Ti mi mećeš svedj na ruke gvoždje,
Pa me vodiš kô njegda Tibulla.

Sad na selo upravi mi stope,
Da, gdje Ona bere — kušam groždje,
A gdje žanje, za njom vežem snope.

Angjeo čuvar ⁹⁾.

Lakom (kažu) mednog razkoš-hljeba
Nad more se droban ptič odkrili,
Gdje nad otok oblaci se sbili,
Te kô kišu razkoš liju s neba.

Al ga jato zlih ptićah dovreba,
Pa čupajuć svi ga obkolili;
Sám jedan zanj moleć s kraja cvili:
„Bog ga čuvao vranah i galeba!“

Kad te vidim plivat u razkoši,
Gdje te šumom obkolivši kuša
Pusto jato ašikđizjah loši: —

Mah se sjetim blage ptice one,
Pa od brige zavapi mi duša:
„Nedaj, Bože, da taj angjeo klone!“

Miriteljica.

Sudih, moja da me već za cielo
Ostavila vila dubravkinja,
Jer ostavljen kad ju god zaklinja'
Jasno od mene obratjaše čelo.

Tako bez Nje čamih neveselo,
Mrklo — mi se modro nebo činja,
Glupa — svaka duša golubinja,
Bliedo — lice, kom kazaše „bielo“.

Al tek, dušo, što se Ti ujavi,
Pod rukom ti dubravkinja moja,
Do nje sestre sve s vienci na glavi.

Tako milost pomiri me tvoja
Opet š njome, te mi za Te savi
Ovu kitu od domaćih boja'.

Čija je krivnja?

Neljuti se, što sam Tvoe prizivô
Krasno ime u pjesme tolike,
Kan da Tvoje (sudeć ove slike)
Srdee meni biaše milostivo.

Ja do duše sudih jednom živo,
Da su meni sklone Tvoje dike;
Nu sad vidim sried tuge velike,
Da sam samo rajski sanak snivô.

A Ti oprosti i primi te stvore,
Što udriše kô voda iz česme;
A to Ti si kriva, moj uzore!

Jerbo Ti mi (što se tajit nesme)
Opet vile dovede u dvore,
A vile mi donesoše pjesme.

Kriepost ¹⁰⁾.

„Najkrasnější nade všecký cnosti . . .“

J. Kollár.

Najkrasnija j' kriepost nad krieposti,
Što vlastite krieposti sakriva,
Pogled, kojeg ljubeznost stidljiva
Tek izdaje druge ljubeznosti ;

Srdce, koje (daj mu vlast možnosti)
Raj će stvorit od zemskih gradiva' ;
Usta, razum iz koih se oziva
U ljubeznoj sladkoj rječitosti.

Gdje si, zviezdo? Gdje tvoe sjaju luči?
O kaži mi, jesi l' stvor istine?
Il tek tašti sanak zlatnih časah?

Ona žive! Žive? Sladkih glasah
Pojte slavu žice tamburine,
Jer gle meni — men' Ju Bog zaruči.

Sila ljeposti.

Nij' baš tolik vanjski čar Nje tiela,
Al se nješto nebeskog nalazi,
Što tu živi, vlada svimi trazi
Bezkrilatog rajskog tog angjela.

Kad prvi put do mene sjedjela,
Te Joj kradom modre oči pazi':
S divnom slutnjom nješto me prorazi,
I razigra od srдца do čela.

Kad Joj danas pazim obraz mili,
Okô mene vas se sviet zavrti,
Zadrhće mi kô list srđce živo;

Te ja puštam, neodoleć sili,
Vesla, jedra, ma ja k vječnoj smrti
Ili k vječnom životu odplivô.

C a r i c a.

Kad carica stane sried gospoja'
Kitnih zlata i sjeverske kune:
I bez zlata i bez sjajne krune
Ipak će Ju razaznat slut tvoja.

Oči — milost; čelo — kip pokoja;
Usti — knjige od mudrosti pune;
Veličanstven stas i hod od June...
Eto znakah uz drugih bez broja.

Okô Nje se vrzi krasnih jato
Odjevenih i zlatom i svilom;
Nju nekrije ni svila ni zlato;

Al sja nad Njom zviezda dostojanja...
Srdce sluti, i vilinskom silom
Njoj se drhćuć kô carici klanja.

D a n i c a.

Kad čovjeka pod noć jadi muče,
Te on od njih ni spavat nemore,
Pa on vidi nebeske prostore
Pune zviezdah, — bolan zajauče.

Al radostno srdce mu zatuče,
Kad danicu nebu na prozore
Vidi izać, jer zna, da na dvore
I dan brže svoje će izniet luče

Tako meni grud težki jad ciepa,
Kad na prozor vidim gdje pomoli
Glavu dieva, makar kako liepa.

Al kad ondje Tebi vidim lica,
Mah iz srдца odu mi svi boli;
Jerbo Ti si dana mog — danica.

M u č i !

Više putah uprav kad se sluči,
Te Ti gledam rajskog kipa cvieće
I tu dušu, što se u njoj kreće
Kroz očih božanstvene luči :

Hoće od slasti da mi srdce puči ;
Da prosbori već ustna strepeće :
„Ah ljubim Te!“ al mah njeki meće
Bog mi na nju prst, šapćué mi : Muči !

Pa ja opet stojim bez govora
Pred Tobome, s nutra plamen živi,
I lica studen kano stup mramora.

Kano čovjek, što k zrcalu stane
Krasnom, čistom, te čim mu se divi,
Pred njim nemiese ni prosto da dane.

Pogled ¹¹⁾.

„Těžko zřítí owšem, když se w krásy . . .“

J. Kollár.

Drago j' gledat, kad u zlatnoj krasi
Izza gorah bieli dan progleda ;
Um se u ćut promieni ureda,
Trup na krilo, na a h! ljudski glasi.

Strašno j' srdcu, kad mrak sunce gasi,
A tries lama dube na sto greda',
Il kad riga Etna žar, da preda
Zemlja, bliedi mjesec zvjezdovlasi.

Ipak snest ću bur' tih djela mrzka ;
Al Nje nevin pogled okom sledit ?
To nemogu, neg drhćem kô trska.

Ah taj pogled! Muči sad razume!
Govor' srdce, kako jedan jedit
Strielje, raje, boge sipa u me.

P o h o d e.

Tek unidem, prosborim tri slova,
Već zakuca, . . . evo udje gladki;
Sad dugački, za njim krupni, kratki,
Usta puna sitnoga otrova.

Da obranim od lijah, vukova'
Nju i cvietak Nje stidnosti sladki,
Sve bi prognao (da mogu) Kamčatki,
Il pod ledom gdje mre Zemlja Nova!

Čuj, kako im divan s ustih kane
Bez obraza, a Ona viek ista
Medju njimi kano angjeo čista.

Bože, što Joj poda stid Diane,
Zašt Joj i nje hrtovah neprida,
Da kidaju vragove tog stida?

Sastanak u kući.

Šta te, čoeče, smuti? šta te maknu?

Zašto nemir iz očuih ti blista,

A strah s lica, bi reć duša ista

Da ti visi nad paklom na vlaknu?

Bojiš li se mene? O da graknu

Danas gavran' glavi mi do trista,

Ako hoće zlo noga, što čista

Hrama ovog danas mi se taknu!

Nu poznam te, znam ti na obrazi'

Uzrok smutnje: tebe smeta, boli,

Što te svjedok u kući sastade —

Kô čovjeka, što baš nedolazi

Po bielu dne u hram, da se moli,

Već po noći, da kandila krade.

M o l i t v a.

Kad ja gledam tolke ašikdžije
Gdje Te svaki sladkim riečma dvori,
Strašna mene misô tad zamori,
I malo mi grudi nerazbije.

Netraže li lahke te delije
Cviet Ti skrunit o tvog danka zori
I tu dušu, koju Višnji stvori,
Teško u raj u da ima krasnije?

Čuvale Te (zamolim tad Boga)
Čiste ruže! čuvale te vazda
Vječne zvezde s neba visokoga,

I sni moji, što Te željno kruže,
I angjeli — i Bog, što Te sazda
Krasnju sanku, zvezde, angjela i ruže...

M o r n a r.

Mornar kune iste sunčne luče,
Kad na moru brod svoj vidi stati;
A kad počme vjetar ga njihati,
Opoji se, zapjeva, zahuče.

A doskora, kad većma povučē
Brod mu more i baca i mlati,
Da krm škriplje kan oklop u rati,
Pod zviždanjem vihra zajauče.

Srce moje! koliko na mornara
Nenaličiš! Pokoj kunuē viekom
Išteš buru ćutih sried njedara'.

Ma na posled, kad te već priuze,
Probijeno groznim sreće stekom,
Razmineš se, — na uzdahe, suze.

Sviet i pjesnik.

„Quando entoar começo com voz branda . . .“

Antonio Ferreira.

Kad klicati stanem u glas mili
Ime Tvoje, o dušice sladka!
List zašumi, nikne ruža gladka,
Tić zapoje, lug jekom zacvili.

Svak oblačić s neba se odkrili,
Ode brižnom tuga bez povratka,
Sunce stane poslie mira kratka,
Hrleć k nebu, kô junak k svôj vili.

Sve se smije, sve igra, sve skače;
Sviet prerodit čini se vaskolik,
Ista noćca razgrne plašt divot'.

Samo moja duša tuži jače.
O ljubavi divna! zašto tolik
Kolješ m e n e , čim daješ svim život.

Najbjedniji.

„Nieszczęśliwy, kto próżno o wzajemność wola . . .“

A. Mickiewicz.

Biedan li je, što ljubi bez nade;
A bjedniji on sa srcem ludim;
Al od sviuh je najbjednji (sudim),
Što je ljubio, a zábit neznade.

Videć lica ljepotice mlade,
Jad ga hvata s uzpomeni hudim,
I sve što mu čar zaigra grudim,
Opet nesmie, kud taj angjeo stade.

Mrzi druge i sam sebe krivi,
Bježi ženu, klanja se božice,
Obie gledeć, viek bez nade živi.

Srce mu je prilika crkvice,
Što ju pústi vihri ore, biju, —
Kud Bog neće, a ljudi nesmiju.

K o n a c .

Opet rado sloneć na prozoru,
Nad tim grobljem oči mi odlietju —
Pram zapadu a na onu goru,
Gdje mi prvi cviet propao u cvietju.

Tu sam vidio, gdje zabieli, zoru,
Gdje mi sunce granu u proljetju,
Tu i vidjeh u nebeskom moru
Ugasnut ga sried podne kô svieću.

Drugo sunce granu vrh meneka,
Koje vatrom razgori me svetom,
Al zagrmi sudba glasom smetje:

Preko groblja nád Ti cvate cvietom!
Preko groblja vjera t' vienac spletje!
Preko groblja Tebe ljubav čeka!

Plač i utjeha.

(1834.)

„Lance nosim, u lancih me začē
I porodi mat'“ car-pjesnik piše,
I svak Sloven mora da uzdiše
Uz taj uzdah, i uz taj plač da plače.

Znoi se radnjom, jeduć siromače
Hljeb nakvašen rosom suzne kiše,
Dočiem tudjin u slasti se njiše,
Jeduć sladke slovenske kolače.

Al on opet uzpieva i uz kinu,
Nadkrijajuć svoe vragove uzrastom,
Kô dub gorski do sebe čezvinu.

Te se čini ta mi služba naša
(Nezamjeri primjeru tom klastom!)
Kô u patuljka robota orjaša.

P a l i s m o .

(1834.)

Samo, Hotjel, Godimir, Privina —
Četir zvezde sred noći krvave,
Da ja znadem, gdje vam trunu glave,
Tud bi poveo svakoga Slovina :

Bi cjelivat prah svetog spomina
Morao svatko od Adrije do Drave,
Te iz kupelji toli čiste slave
Bi uzkrsla žitjem domovina.

Al šut' srdce! prodj' se praznieh nada'!
Već maćuha rod nam toli obruži,
Te nad grobom ista majke psuje :

To istiem Bogom ruglo već dotuži,
Plače Živa, zagrinja se Lada,
A gromovnik Perun trieske kuje.

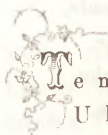

GHAZELE.

1.

(Mjesto posvete.)

Te moje pjesmice okvir su zrcala,
U koje je zraka Tvoje ljepote pala —
Zulimko zlatna!

Te moje pjesmice srebrni su zvonci,
Koim je zlatan jezik Tvoja ljubav dala —
Zulimko zlatna!

Te moje pjesmice kitne su ružice,
Koje je Tvoja stidnost rumenju nadahla —
Zulimko zlatna!

Te moje pjesmice smokve su i tunje,
Kojim Tvoja duša miris je podala —
Zulimko zlatna!

Te su moe pjesmice nestašni lepiri,
Kojim Tvâ milost stvori krila mala —
Zulimko zlatna!

Stankova pjesmica glas je od sto ustah,
A bez Tvoje bi slike bez traga propala —
Zulimko zlatna!

2.

Bog slovo napisà — da Te miluje,
A srdce neznaše — da Te miluje.
A Bog ga zapisà — nebu u zvezde,
A srdce neznaše — da Te miluje.
Tu tajnu si zvezde — prišaptivahu,
A srdce neznaše — da Te miluje.
Taj šapat razprše — vjetrići svietom,
A srdce neznaše — da Te miluje.
Razumi ga i slavulj — sjedeć u hladu,
A srdce neznaše — da Te miluje.
Pa taj glas uplete — u sladke pjesme,
I razkliče širom — da Te miluje.
Tad mi živo srdce — prene se iz sna
I drbtjuć uzdahne — da Te miluje.

3.

Sreća pada nami s neba — o Zulimko!
Slav'mo Boga za dar ždreba' — o Zulimko!
Jedan pjeva, drugi plače, i sve što iz iste
Božje čaše svaki treba — o Zulimko!
Taj čast ište, onaj blago. Bog da, a svak vapi:
„Sirotinja na me vreba“ — o Zulimko!
Drugi tonuo vàs u zlato, al opet uzdiše:
„Ah umriet ću od potreba!“ — o Zulimko!
Jednak pada z božje ruke, samo dobro umi
Miesit tiesto rajskog hljeba, — o Zulimko!

Zato smiernom primaj dušom svaki dar nebeski,
Viek nekažuć: „Još mi treba!“ — o Zulimko!

4.

Vječni otrov, vječna hrana — bez milosti
Ljubavi je strielj i hrana — bez milosti.
Strašna j' pustoš, gdje iz čaše — višnjeg tvorca
Kap nepada „bunar“ zvana — bez milosti.
Strašno j' more, gdje nemetnu — misao luke
Za mornara burom gnana — bez milosti.
Strašan grad je, gdje nečeka — „dobro došo!“
Hodočasta svud tjerana — bez milosti.
Znam gdje j' bunar, gdje luka i „dobro došo“
Srca moga, milovana — bez milosti!
Al nesmieš tud, moj Stanko, — zašto vjetar
Od protivnih bije strana' — bez milosti.

5.

Ždral putuje k toplom jugu — u jeseni,
A meni je put sjevera — u jeseni.
Pastier čuva po planini krotka stada,
Pa se pojuć vratja kući — u jeseni.
Vrtljar kupi plod svog znoja, zlatne broskve
I jabukah rumen — voće — u jeseni.
Što se ljeti trudio mnogo oko njega,
Vinogradnik bere groždje — u jeseni.
Tako svatko kupi, bere i uživa

U veselju plod svojih mukah — u jeseni.

A šta, Stanko, plod je brigah, mukah tvojih ?

Gorko voće — bol i suze — u jeseni.

6.

Kô bio labud po pučini — mjesec pliva po vedrini :
Tko li s tobom u daljini — mene, dušo mâ, sjedini ?
Jastreb hrupi na golube, da se strahom svi razprše ;
Nu pod večer ljubav čini, da se s dragom drag sjedini.
Hud uzbuni more vihar, pa od broda brod razstavi ;
Nebo pošlje vjetar ini — pa u luci sve sjedini.
Mura, Drava, bistre rieke — kolievkom su razlučene ;
Al slovenskoj u ravnini — grleći ih brieg sjedini.
U gori su alem, rubin — dva kamena razdružena ;
Nu na kruni caričini — oba zlatar vješt sjedini.
Ti si, Stanko, od Zulimke dalko — dalko razstavljeni ;
Nu utješ' se i negini — i Vas jednom Bog sjedini.

7.

Strašna j' pustoš i nezdrava — gdje neima stana,
Tu neniče cviet ni trava — gdje neima stana,
Tu viek biča od sunčnoga — drhtje povjetarce,
Razleže se rika lava — gdje neima pristana.
Mirno leži štit od pieska — gujam izkitjeni
Od Meduze kan da j' glava — gdje neima pristana,
Za brežuljci pjesnatimi — smrt čeka putnikah
Karavane nekrvava — gdje neima pristana.

Eno deva — kô galija bojna toponosna
S vodičem se približava — gdje neima pristana.
Smrtca pošlje iz potaje — buru zatočnicu,
Što spe piesak kô s rukava — gdje neima pristana.
Nadhrvani burom padnu — noj, deva, povodić
U skut njenih od ponjavah — gdje neima pristana.
Strašno j' gledat na to groblje — vječno bezkonačno,
Tu zla smrtca viek nespava — gdje neima pristana.
Zla pustoši! o koliko — nenaličiš srdcu,
Što od jada uzdisava — gdje neima pristana.

RAZLIČITE PJESME.

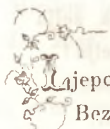
C.

RAZLIČITE P.JESME.

Blago dievi!*)

Ljepota

Bez velikog šuma,

Pametca

Bez širokog uma,

I ljubav

Bez preranog kuma —

Ġdje se to

Služe evieće drago

U dieve . . .

Triput ti joj blago!

---

*) Ova i sljedeće četiri pjesme imaju od nas naslov.

Izdav.

Umjerenost.

Biedno si srdce, što ga viek želja
Nosi za zlatnom čašom veselja!
Kad sámo dodje, rosi jim usti;
Kada te bježi, a ti ga pusti.
A da se srdce kajati neće,
Treba da pamti i ovo treće:
Tko hoće, da mu 'e teka ugodna,
Taj nikad čaše neprazni do dna.

Srdce moje.

Mnoge želje nosi srdce moje,
Ah da usliši Bog to srdce moje,
Znao bi, što pati srdce moje.

Da sam ptica, sio bi na prozor,
Pa viek pjevo sjaj ljepote tvoje:
Ah ljubim te, ljubim, srdce moje!

Da sam topol, znam gdje bi šuštio ;
Šuštio bi pokraj kuće tvoje,
Da znaš, kako drhće srdce moje.

Da sam ruža, znam gdje bi mirisô,
Mirišuć bi evao do kuće tvoje,
Da znaš, kako gine srdce moje.

Da sam vrutak, znam gdje bi izvirô,
Udrio bi baš kraj kuće tvoje,
Da znaš, kako plače srdce moje.

Da sam vjetrić, znam gdje bi igrao,
Streptio bi okô kose tvoje,
Pa tu gledô roba : srdce moje.

Da sam sunce, znam kud bi pronikô,
Pao bi u grud baš na srdce tvoje,
Uzkrisio ga viek za srdce moje.

Al ja nisam ptić, topol, nit ruža,
Nit sam vrutak, nit vjetrić, nit sunce,
Već Tvoj sužanj, dušo, srdce moje !

Pretvora uma i srdca.

Tvoe ljepote, dušo, kip prekrasan
Donese mi noćas san na krili';
Al čim rodi jutro iztok jasan,
Pa probudi taj me sanak mili,
Gledaj, grud mi prazna osta o zori:
Moe se srdce u ruže pretvori.

Skočih brže s kreveta kō jelen,
(Hlad igraše s lišćem vrhah i gran'),
Pozdravljajuć poljah, livad' zelen,
Ja iztrčim na dvor vās razigran;
Nu gledajuć po dolu i gori,
Vidjeh, gdje se sve u ruže pretvori.

Vās utonut u razkošje mnogo,
Hotjeh u raj od razmnive stupit;
Al se nikak razabrat nemogo',
Nit u jedno razne misli skupit,
Da te njimi duša slavi i dvori:
Ah u ruže vās mi se um pretvori.

Nada varalica.

Razvedrilo nebo mrko lice,
Od juga kopniva snieg gorice.
Izpod njegva skuta proniknula
Vesne prva kita — ljubičice.
Odkovani potok u dol skače,
Vičuć kô nestašne djevojčice.
U dubravi pjeva žutovoljka,
Po livadah rane pastjerice.
I meni razbludno igra srdce,
Suze udaraju na zjenice.
Mislina si gradim zlatne kule,
U koe nada meće dvie dušice.
Stanko, Stanko! kad će jednom tebi
Nestat nade vječne varalice?

V i e n a c .

Mortalibus nil arduum.
Horat.

1.

Z i m a .

Sva prigrli jurve zima
K mrzlim njedram rukom bliedom,
Dub već trepti s golim vrhom,
Kano prosjak s glavom siedom ;

Bielom čohom pokriven je
Kano starac kad mu j' zima,
A kad udre zvižd kroz grane,
Bi reć kašalj da ga prima.

I kolibu djever drma,
U kôj momče puno smeće,
Boreć se sa hudom voljom,
Kano s vihrom pramaljeće.

Sobom tiho progovara :
„Gdje su kraji bez sjevera ?
Gdje sunašce milo blišti
Od zorice do večera ?

„Gdje su kraji, gdje radostno

„Svedjer putnik Boga slavi?

„Gdje on raj, što svedjer ljepši

„Pred oči se meni stavi?“

Tako misli razmišljava,

Tim jad zabi, koj ga mori,

A pred duhom snivajućim

Čitav mu se sviet raztvori.

Duhom smatra one kraje,

Gdje viek cvati loza vita,

Listan javor, zelen lavor,

Ruža liepa, plemenita.

Smatra polje, gdje se igra

Jug sa klasjem od pšenice;

Smatra gore, smatra more,

Ogledalo od zemljice.

Iz planine sluša orla,

Koj si smiono slavu spíva,

Iz doline od slavulja

Usta medna, ljubezniva.

Morem plije množ brodovah,

More sinje — jadra bíla,

Bi reć jato labudovah,
Kad razastre nebom krila.

U njih momci, kî na moru,
Neboječ se kril' od burah,
Dovedoše liepo blago
Izmedj ponor' i klisurah.

Hitrom rukom izkrcaju
Zlato, biser, žito čilo,
Iz smiona pojuć srdeca
Skladnu pjesan ovak milo:

„Oj junače, tak ti Boga!
„Nemoj klonut za proljeća;
„Sliedi ti glas duha tvoga
„Te ćeš znati, gdje je sreća.

„Nori u dno sinja mora,
„Tam biserah je kladenac;
„Onkraj riekah, onkraj gorah
„Dragi tebe čeka vienac.“

Tako sniva; zviždnu sjever.
Eto minu čudni ga san,
Koj ga uči kako valja,
Da dohiti vienac krasan.

2.

Proljeće.

Momak stupi prama jugu :

Mraz mu se o vlasi siplje;
Snieg, na crnoj ležeć zemlji,
Izpod noguh tak mu škriplje :

Nemoj, nemoj, momče mili,

Po nestrtoj bludeć stazi
Sada tražit pramaljeća,
Kô se nigdje nenalazi.

A on stupa, pod nogama

Da mu sniežna zemlja cvili;
Duhom sluti ljepše kraje,
Dostić će jih, gdje god bili.

Sunce svanu, motreć tužno

Zaplakanim okom njega
Reče: Nemoj ići k jugu,
Tam nij' zraka milijega.

A on stupa, pod nogama

Da mu sniežna zemlja cvili
Duhom sluti ljepše kraje,
Dostić će jih, gdje god bili.

Tad s oblaka viknu tica,
Vrla momka što nadleće :
Nemoj iti, nemoj momče,
Duh nam laže, što obeće.

A on stupa, pod nogama
Da mu snježna zemlja cvili ;
Duhom sluti ljepše kraje,
Dostić će jih, gdje god bili.

Tim dotrči mrzla bura,
Rukama ga sva ogrli :
Nemoj tamo ! Zrak je studen ;
Stani sa mnom, momče vrli.

A on stupa, pod nogama
Da mu snježna zemlja cvili ;
Duhom sluti ljepše kraje,
Dostić će jih, gdje god bili.

Tad se rieka u put stavi ;
Ali momak domišljati
Prieko rieke most načini,
Te gre dalje pouzdáti. —

Time nebo oblači se,
Sunce sakri milo lice ;

S neba panu sve sestrice,
Sve sestrice — sve sniežnice.

Tibo njega obkoliše,
Šakami mu krijué oči;
Al on spješi, pouzdanost
Vodi ga u sniežnoj noći.

Razvedri se: eto stoji,
Jak orijaša krupna ledja,
Gora strma i visoka —
Od neba i zemlje medja.

On ju smatra: a gle! jato
Bielih ticaah vrh proleti:
Može tica vrh dostići,
Mogu i ja tam dospjeti.

Vrh dostignu: — evo čuda!
Pred njim s dugim' obalam' se
Stere more, a u moru
Sunce milo zrecali se.

A valove jug uzdiže,
Kao kad žitno klasje
I s valovi liepi čunac
Tihim vjetrom k njem' doziblje.

On uljeze, a jug natrag
Onkraj mora odriva ga,
Gdje ga braća pričekuju
S liepim blagom vienca draga.

Stave vienac mu na glavu,
Uvedu ga u javorje,
Plodna polja, divne vrtle,
U naranče i lavorje.

* * *

Mlada braćo, Ilirčadi!
Nu razborom sve pozornim
Izvad' zrno, te se uči
Trudom stavnim, neumornim.

Tad gotovo njekoč s viencem
Pričekat te liepi dan će
Tam gdje raste zelen lavor,
Zrije voće od naranče.

Fiškal i mljekarica.

(Jedna šalica.)

Polag talijanskog napjeva: „Io son ricco, e tu sei bella.“

Fiškal.

Ti si mila, ti si liepa,
A ja imam dobar groš:
Šta se uztežeš? Nebud sliepa; —
Uzmi mene; šta ćeš još?

Mljekarica.

Nije šala od fiškala,
Gdje mi ruku pruža sad;
Ali seka, što nos' mlieka,
Sprema sebe hoće imat...

Fiškal.

Daj mi, Anko, ruku, daj!
Ti si meni sreća i raj!

Mljekarica.

Al je čudan čovjek taj!
Kakva sreća, kakav raj?

Fiškal.

Krasno lice, mljekarice!
Beri zlato, pusti ćud;
Znaj da 'e ljubav laglja ptice;
To promisli, ajd na grud!

Mljekarica.

Nije šala od fiškala,
Gdje sad kleči preda mnom;
Ali Janko, momče tanko,
Puno 'e draže srceu mom.

Fiškal.

Ah nesmij se i nešal';
Nije šala muž fiškal!

Mljekarica.

Kad se budem pravdati,
Već ću po vas poslati.

Što 'e sudjeno, nemožeš izbjeći.

(Nar. priča) g. 1845.

Jednom (kažu) budu Krsto i Petar
Primorani u vremena stara
Vrlo tvrda služit gospodara,
Koj im svagda djelao hudi vjetar.
Rano ustajat, kasno im bjaše leći —
Što 'e sudjeno, nemožeš izbjeći.

Siromasi sve od biela danka
Mlatiše mu pa do tvrda mraka
(S dopuštenjem) kao godj dva bjedaka,
Za džep tudji znoeć se bez prestanka.
Ni neroptjuć proti tvrdoj sreći —
Što 'e sudjeno, nemožeš izbjeći.

Jednoč istom što veće legosta —
Krsto uz stienu a Petar pri kraju, —
Da umorni na sanak se daju ;
Kad al eto već neugodna gosta —
Gospodara, koj Petra po pleći' —
Što 'e sudjeno, nemožeš izbjeći.

Pa opet jadni sve od biela danka
Mlatiše ti pa do tvrda mraka
(S dopuštanjem) kao godj dva bjedaka,
Za džep tudji znoeć se bez prestanka,
Te legošē već pri kasnoj svieći —
Što 'e sudjeno, nemožeš izbjeći.

Krsto usu: „Što 'e preveć, nie zdravo!
„Još me bogme boli kud potegnu!“
Veli Petar, pa uz stienu legau,
Da nenadje sutradan ga djavo,
Sve korbačem mlatce si budeći —
Što 'e sudjeno, nemožeš izbjeći.

Nu istom, Petra što osvoi san mali,
Dodje i goso, pa evo, brate, vaja!
„Na rád!“ — viknu — „Sinoć sam od kraja,
Sad ću po onom, što se u kut zavali!“
Pa udri Petra po širokiah pleći' —
Što 'e sudjeno, nemožeš izbjeći. —

Pjesma i davorija.

Oggi non s' ama.

Mazini.

Man' se vraga, pjesniče ljubezni!
Bac' tamburu, uhvat' mač željezni!
Tko će slušat sad tvoj mili plač,
Sa svih stranah kad grmi: mač, mač!

Tko se ženi, nek pusti nevjestu,
Sada drugu obrat valja cestu.
Šta će ženska usta, ženski smieh?
Dok rat vlada, ljubiti je grieh.

Neka drktju robski tudjomljei,
Tudjih bogov slipei dobrovoljci,
Neka drktje svak lažiprorok,
Gdje je pravo, tu stoji i Bog!

Izručimo Bogu ljube drage,
Bog ih sazda tek za ljubav blage;
Al nij' sliedit sad ljubavi trag,
Mrzit valja, dok nas grdi vrag.

Kad krajnu laž budemo protjerat,
I nad naše gore sunce stjerat,
Kada padne jednom dušman klet,
Vratit ćemo s', ljubiti opet.

Kada smieh se povrati na lice,
Kad nebude grieh pjevat pjesmice;
Tad, o brajko, odpaši mač svoj,
Tad je vrijeme, a ti opet poj!

Napitnice.

1.

I draga i mila
Srca se primila,
Nicala, listala,
Uresom blistala,
Cvietjem procvatila,
Neba se hvatila,
U viek se pisala,
Nadom mirisala,
Rodom nam rodila,
Zarodom plodila,

Slavom ga složila,
Sreću mu množila,
U jedno sdružila,
Svietom razpružila —
Od gorah do gorah,
Od morah do morah....
Kliknuo svaki gost:
„Živila narodnost!“
Tako to bilo do vieka,
Dok bude čovjeka.

2.

Majka ga porodi
Krieposti, slobodi;
Vila ga uljulja
Uz pienje slavulja;
Zadoji, uzhiti
K junačtvu, dobiti;
Videć mu um vrli,
Slava ga prigrli,
Javiv mu roda plač
U ruke poda mač;
Na njegov silni glas
Naroda živi pas,
Tvrđi od kamena
Pod njena zlamena

Sgrnu se i skupi,
Na vruga nahrupi,
Bujniji od rieke
Kršeć sve zapreke;
Svud hrli i sledi
Kroz borbe k pobjedi:
Prestade tmine čas,
Širi se rodu glas.
Cvala mu slavica!
Godila zdravica!
Živio vragu bič —
Živio J e l a č i ć! *)
Tako to bilo do vieka,
Dok bilo čovjeka!

---

*) U izvorniku je bilo samo J—ć.

Vol i komarac.

(Po nar. pričici.)

Uranio delija komarac —
Uranio, brnčee poletio
Na livadu, gdje se stado pase,
Pa se hvata volu medju roge,
Stà nišanit kopljem čudnovatiem —
Svojiem rilom po dlaci debeloj,
Da ga uturi volu medju roge,
Te govori plandujećem volu:
„Neću, more, baš sjahati s tebe,
„Dok se mene liepo nenamoliš!“ —
Vol ni nezna odkud glas dolazi,
Nu se sjetnu delije po rieči',
Pa mu mukliem odgovara glasom:
„Kučko jedna, delija komarče!
„Ni sam znao, kad si uzjahao,
„Ni ću znati, kad si sjahao bolni.“

* * *

Eto slike, koli stvar je smiešna,
Kad se slabi grozi presilnome.

Slavulj i diete.

(Parabola.)

Diete.

Slavujče ptičice,
božje stvorenje!
Kô srebren - žičice
zvuči ti pienje.
Mudra me i večeg
Tebe sviet kaže;
Uz tebe uzeh tiek
pojué što draže,
Ipak se sladje viek
Teb' grlo slaže.
Ded me nauči sad,
Slavujče drobni!
Kako dokuči sklad
Ti tol' čarobni?

Slavuj.

Čuj li me, djetašce,
Ti pazi na to:
Protjeraj iz glave
taštinah jato,

Pa da ti srdašce
čisto 'e kô zlato —
A duša od grieha
slobodna, prosta,
U njoj mir, utjeha,
rajska dva gosta.
Umom se načini
kô što ja — malo.
Pa nam se nebrini
ti za ostalo.
Nećeš ti puzeti
tražeć gdje luč je:
Bog će ti uzeti
duh u naručje,
Uvječit suze ti,
jer žitja ključ je:
K zemlji će hladilom
pršit Tvoe pienje, —
K nebu se kadilom
dić uzhitjenje.

It is the law

that is the state

of the world

of the world

It is the law

that is the state

of the world

It is the law

that is the state

of the world

It is the law

that is the state

of the world

It is the law

that is the state

of the world

It is the law

that is the state

of the world

It is the law

that is the state

of the world

Zvuci prigodni.

Книга первая

Poslanica.

Gosp. knezu Janku Draškoviću i. p. poklonjena na njegov 70.
narodjenja dan g. 1840.

Nije mučno hrabrim bit junakom,
Kad mi priete britke demošćinje,
Kad se dušman na vrat mi uzpinje,
Moju kuću pali pliena lakom.

Nit je mučno mudrom biti glavom,
Kad me taru nudje dugoljetne,
Na razkršću kad me rano sretne
Bez razkoši trud i briga s slavom.

Al kad s srećom sviet mi se otvori,
Kad me zove razkoš-vila sama,
Tu sam junak, od krieposti hrama
Ako srdcu nje glas nerazori.

Tvoj dvor, Janko, vās u sreći sjaše,
Ti neznade, što su nudje hude;
Jer sve tebi sestrice razblude
Ponudjahu travne svoje čaše.

Al junački ti jih se okanu,
Vjeran Bogu, slavi, djedom, rodu,
Koj je za krst, za dom i slobodu
Prolievao krvcu na mejdanu.

Zato slavni udostoj me Janko! . .
Kad ti vile grade uspomenu
Da i moja piše na koljenu
Tebi malen ovaj listak. — Stanko.

K o l o.

(Gospojam u kolu g. 1840.)

Mlado s mladim od ljubavi
U divno se kolo stavi;
Sad se slažu rukam' bielim',
Sad se kretju kolom smjelim.

Eto dieve zorolike!
Od života prave slike,
Gdje se vrti, gdje se kretje
Amo tamo kolo sreće.

Kako ovdje, seke mile!
S nami svagdje složne bile:
Sada smjele, sada krotke —
Bile svagda domorodke!

Naslovica,

domorodkam prigodom večernje zabave d. 20. velj. 1811.

Vrstica :

Višnji, gospe, gospodične!
Čestitim vas viencem kruni,
I željenje vaše izpuni,
Jer ste suncu sve prilične.

A. Čubranović.

Zima s neba progovori:
Sniegom pokri mraz livade,
Nad vodom se mosti grade,
A od rose biser tvori;
Nu glè mjesto, gdje sviet dvori
Pramaljeću slike slične,
Pune krase zorolične,
Jer vas cvietom ruže, liera
Kiti na čast tog večera —
Višnji, gospe, gospodične!

Blago onom, koj vas gleda,
Kako metje pod svu vladu
Vaša ljubav čeljad mladu,
Branec u dvor unić biedi;
Kako pomnja poslje sledi
Il pri lanu il pri vuni,
Da se blagom kuća puni.
Mora priznat, da tu liepost,
Blagotvorja svaka kriepost
Čestitim vas viencem kruni.

Pijte bježne od radosti
Med sa srcem slastih žednim,
Pijte sreću ustam mednim,
Kojom vila od mladosti
Vas, o družbo, danas gosti,
Ljubko dvoreć, čase puni,
Svojim kitnim viencem kruni;
Na življenja labkom krilu
Čim donosi razkoš milu,
I željenje vaše izpuni.

Viek vi bile složne ruke
S nami na čast domovine;
Nek dozrije plod istine,
Nek u željne stignu luke

Blagih trudov' sve odluke;
Jerbo, gospe, gospodične!
Vi možete s krase lične
Svaki junak da vas gledj,
Kô sunovrat sunce — sliedi,
Jer ste suncu sve prilične.

Domorodkam.

(Prigodom večeruje zabave d. 27. siečuja god. 1842.)

Poznata je vaša mladost
I ljepota, o gospoje!
Da junaku svakom to je
Dvorit slava, gledat radost.

Dostojna je vaša dika,
Da ju pjeva glasom slave —
Kano tice hlad dubrave —
Glas gospodskih svih jezika'.

Mi podani viernoj službi
Brinimo se (poznato je),
Da svi danas, o gospoje,
Ugodimo vašoj družbi.

Pa vas riečju pozdravljamo,
Koe gospoda negovore,
Nego oni, što ju dvore,
I svedj vierno služe samo.

Nemojte se daklem tužit,
Nit zamjerit toj prostoti:
Sluge jesmo mi, liepoti
Vašoj spravnj uvijek služiti.

Opet domorodkam

(na nar. balu d. 23. velj. god. 1843.)

Kad vas vidim, liepe mile!
U tom kolu, u toj slavi,
Mniem, da vidim divne vile,
Gdje igraju u dubravi.

A kad čujem s Vaših lievat
Ustah rieč se našu zdravu,
Mniem, da čujem s raja pjevat
Sbor angjelah božju slavu.

Dà, o družbo preljubezna!
Silno Vaše dike sjaju,
Da nijedno srdce nezna,
Jel na zemlji il u raju.

Strielci zagrebački

gospojam o pokladah god. 1812.

Honny soit qui mal y pense.
Stara poslovica.

Mi smo strielci ovog grada!
Kô junaci plemeniti
Svud na glasu i na slavi,
Da mi znamo pogoditi
Okom, cievju naš cilj pravi;
Zato kaže svaki sada:
Mi smo strielci ovog grada!

Mi smo strielci ovog grada!
Ali k drugom cilju danas
Idu naše sve pohlepe:
Neima sladjeg truda za nas,
Nego dvorit, gospe liepe!
Vašim željam tih poklada' —
Mi smo strielci ovog grada.

Mi smo strielci ovog grada!
Kako sad ste izkićene,
Kitili vas dani cvieća,
Kô glas gudbe te milene
Dvorila Vam uvijek sreća
I ljubezan bez zapada —
Mi smo strielci ovog grada.

Mi smo strielci ovog grada!
Vam ugodit svedj pripravni,
Moleć samo uzdar eti:
„Držite taj dan zabavni
Viek sried srдца i pameti!“
Glasno ćemo pjevat tada:
Mi smo strielci ovog grada!

G—i. *)

Već sam stavio s ovog svieta nogu,
Čuo gdje smrt me zvaše u svoje luke,
Nu mah hude satrše se odluke —
Čim si ti se za me utekla Bogu.

---

*) Ovaj sonet napisa V., pridignuvši se od teške bolesti, u spomen-knjigu mlade djevojčice, koju je bratinski ljubio.

Gle, angejoske koliko neuzmogu
Dvie tri rieči! — odoše sve muke,
Mah razkinu život tisućstruke
Rane, i njih bolih krutu slogu.

Dà, molitva iz ustih angjela
Svu raztapa krutost božjih striela'! —
Zato ti me svud molitvom spremlji,

I spašen ću bit sviuh loših ždrieba'; —
Jer tko ima angjela na zemlji,
Zanj će biti i svi angjeli neba.

P o b r a t i m u

M. K.

Još nezvahu zviezde sviet na spanak,
Činjaše se meni, kô mlad orô
Da doletieh nad nebo sedmoro,
Na sunašca divnog mlad uranak.

Gledajuć ga blažen jedan danak
Bistrim očim', razabrat se moro',
Jer mlad sokô, što doleti skoro,
Prišaptnu mi: „Brate, to je sanak!“

A ja prenuh: ode nebo snito,
Spanu meni ta orlova krila,
A sokô se u tebe pretvori.

Tak promienu sve se strjelovito,
Samo jedno osta — Ona — mila
Kano sunce s nebesah sedmori'.

Ljekar.

(Pobratinu M. K.)

Pošlje čovjek, kom se krv užče,
Po ljekara prijatelja svoga,
Da mu pusti krvi, i za Boga
Da ga nekak od smrti odveže.

Ljekar dodje, i videć u mreže
Da mu lovi smrt druga viernoga,
Drhtjuć udre, izcuri krv mnoga,
Čovjek umre, jer mu tip proreže.

Tebi, brate, sinoć se potuži',
Da mi duša razboli se jako,
A ti mah mi viernu ruku pruži.

Al puštajuć krv, ruka brižljiva
Zadrhtnu ti, a ti naopako!
Udreš nožem posried srca živa.

Trudi se!

(g. D. T. Kr.)

Čist potocić kroz stiene se znoji;
Biser metju vode uzburkane;
Često vihar šiba vrh i grane
Gorskom dubu, što tik neba stoji.

Težkim trudom mudrac se odgoji,
Nesgodami junak za mejdane:
Zato ni ti nemar' svake rane,
Ni se, brate, zle sreće neboji.

Tko s' netrudi, u svietu se spuži:
I sve što mu sunce blago sije,
Lien kô krmčce ostaje u kaluži

I zdrav zdravcat reć kô štur sagnije.
Zato rodu svom tko oće da služi,
Moli s' Bogu, nek ga često bije.

Strpljen spasen.

Što god hvataš uz hlepnu žestoku,
Mah ti drugud, tretjud se prestavlja,
Tvom kô magla odmičuć se oku:
Hlepnja viek se nedočepa uzglavlja.

Blizu 'e sreća s viencem smierna slavlja,
Al trč' za njom, odmiče se u skoku,
Čekaš li ju, hodi ti po boku;
Uztrpnošću sreća se dobavlja.

Ah koliki kucahu neuztrpni
Na dver raju; a kad otvoriše,
Slast im se sgrusti, tek što ju ustma crpni.

Vjeruj, brate! Bog sreće najviše
Odredjuje za onog čovjeka,
Koj pred pragom najuztrpnie čeka.

Ivanu Krizmaniću,

opatu i župniku itd.

U slavu 80. godine njegova blaga života.

U dvorovih bijelih porodila
Mužko čedo majka slavskog roda,
Nad zibkom mu kob budućih sгода'
Sbor proricao rodjenicah vila'.

Prva veli: „Čut mu rajska bila,
Srdce kriečko, pamet umnih ploda'!“
„Služio Bogu, Slavi!“ druga doda.
„Sviet ga ljubio!“ tretja zaglavila.

Ovo Tebi vile proricaše,
I Tvoj angjeo čuvar Bogu podni,
A Bog reče: „I na mnoga ljeta!“

Tako j' bilo, i mi uz zvek čaše,
Čim Ti danas slaviš dan narodni,
Sad kličimo: Još na mnoga ljeta!

Bratji,

što ištu da pjevam davorije.

(g. 1837.)

„Θέλω λέγειν Ἀντρέας, ...“

Anakreon.

Izabrah Krešimira,
A njega nehtje lira.
Zapjevah Ljudevita
I Zrinja glasovita:
Al žice od lirice
Zveću mi čar Ljubice.
Razkidam zle jih volje,
Namjestim žice bolje,
I počmem od Lazara
I Dušan-silnog cara:
Al lira tu zaplače
Kô tica sried kobače.
S Bogome dakle cari,
Vitezi naši stari!
Slaba je moja lira,
Za vas se hoće Omira. —
A vi sad opet, žice,
Pjevajte čar Ljubice.

Sni i suze.

(U pametnicu gospodične E. T.)

List je krasan dar proljetja,
Kim priroda luge resi —
Kan djevojka, koja vjesi
Na kip dragog vienac cvietja.

Sni su božje udjelice,
Koje anjeli nose s neba —
Kan što sužnju komad hljeba
Kradom nosi kći kraljice.

Suze jesu rosa duše,
Hladjajuća oganj jada',
Kano rosa, koja pada
Na cviet prignut od zle suše.

Evo listak uspomene,
Koj od suzah vila slaže,
Da kroz sanak tebi kaže:
„Nezaborav' nikad mene!“

U pametnicu.

Kad se prašta na zapadu
Bieli dan, još prvo poji
Tihom rosom ružu mladu, —
Tako i bili danci tvoji:
Svak te prvo, neg se oprosti,
Pojio rosom od radosti.

U Album gospodične K. M.

Kako razno cvietje niče
U proljetju ružoplodnu,
Tak pod mladost Teb' ugodnu
Razno lištje tu se stiče.

Ali sjever kad zastenja,
Mnogih cvietah mah nestane,
I od Tvojih mnogi pane
Listak s drva od življenja.

Nu kad god će taj dignuti
Listak Tvoje ruke biele,
Ah šaptнула, moj angjele :
„Prošo se ga sjever ljuti!“

U Album gospodične M. M.

Ti zahtievaš, seko mila!
Cviet presadi tek jedini
Da u Tvoj vrt dragocíni
Slaborodna moja Vila

Ti zahtievaš, ona sluša
Na službi Ti bez pokoja, —
Nu ja sjetjam, dušo moja,
Da s njim osta i nje duša.

U društvu gospodične M. M.

Dievo krasna, rujnosta,
Dievo, sladka domorodko!
Bez prestanka srce traži
Srce Tvoje nježno, krotko.

Sve se opet kolom vrti,
Al meni nij' do zabave;
Ja bi volio gladit, rudit
Od najljepše kosu glave.

Volio čarom od cielova'
Usta moja k njoj priliepit,
I sa suzam' u očima
Za ostali svet osliepit.

U pametnik gospodične M. M.

Kad se toplo u proljetje
Danak rodi od iztoči,
Obsipljuju sunčne oči
Zračnim čarom rosno cvietje.

Nu na večē, kad u skloni
Sunce usnu, zemlja rosi,
Slavu cvietja tad raznosi
Poljem miris sladoroni.

Tebi, mlada domorodko,
Sad je oko modrosinje,
Srđee kano golubinje
Živo, strastno, nježno, krotko.

Nu na večer, kad nad glavom
Veé Ti sunce zapalo je,
Ljubko družio srđee Tvoje
Dušni miris s vječnom slavom.

Nagrobnica djetetu.

Ovdje leže drobne kosti
Od angjela zemaljskoga,
Kod njih majke suza mnoga
I nje srdce od žalosti.

Al utiši, majko, tugu,
Jer si stekla sreću drugu:
Ti presretna majka jesi,
Kojoj umre angjeo ōdi;
Jer se tebi ljepši rodi
Time angjeo u nebesi'.

A decorative border with a scalloped inner line and ornate floral corner pieces.

D.
POVJESTICE.

Franji Vrhovca Miklošiču,

Pravcu Bolševičevu

Babji klanjac.

Istinita poviest u šest razdielah.

(god. 1839.)

Ah! čiem si se zahvalila
Tašta ljudska oholasti!
Sve što više stereš krila,
Sve ćeš paka niže pasti.

J. Gundulić.

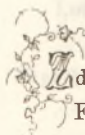

Doktoru

Franji Vladiniru Miklošiću,

Slovcu Radomierčaninu.

(Posveta)

Zdravi liste zdrave grane,

Franjo Gjure Miklošića!

Na ruci ti bila srčca

I sva ljeta i sve dane!

Tvoju ljubav, skrb i brigu

Nikad neću zaboravit,

Već ti ime uvijek stavit

U života moga knjigu.

Nu proslavit tko razsudnu

Tvoju pamet može zadost?

Što pod moju ludu mladost

Upravi mi nogu bludnu, —

I u jednu svrhu skupi

Žice plahe moe pameti,

Kazivajuć, gdje se sviati

Od istine prag i stupi.

Znaš li, s tobom kruge vedre
Od Marona i Omiera,
Od Byrona, Alighiera
Kad prolazih do Savedre?

Znaš li, brate, kad kroz more
Odjedrismo k Neve kraju,
K Visli, Labi i Dunaju,
Blago kupeć, moj Mentore?

Mila bjahu šetališta
Po bostanih Hesperidah,
Milo iz vriel' Pieridah
Pit, nepamteć brige ništa.

Al nada svim naših zibka'
Mio bjaše kraj — Mure, Drave,
Gdje slavulja puna slave
Hladkom njiše grana šibka.

Tu ti snivat moja vila
Sa sestrami ljubi sada,
Oko raja streptje rada,
Koga ah sma ostavila!

Tu sve spletje sad u slavu
Naših babah vience, kite,

I poklanja tebi svite,
Da ti ljubav dá na javu.

Primi, sivi moj sokole!
Šta snivajuć ona savi,
Tebe, Franjo, da pozdravi
I osvietli rodne dole.

Zagreb mjeseca Travnja 1839.

St. Vr.

I.

P i r.

Onkraj Mure svate mlade
Časti plemić rodom znatan,
Pa na piru ovak stade
Kazat četi mladih katan':

„O junaci, družbo slavna!
Tako ti nas sad za stoli,
Već nikakvog blaga sdavna
Nezaplienih, to me boli.

Nestat će nam žutih zlata',
Nestat će nam rujnog vinca:
Štajerska je prebogata,
Ima vinca u Slovinca.

Znam za crkvu Jerusalem
Tam na brdu, kraj nje lipa;
Sja s daleka kano alem,
Koj iz sebe bliesak sipa.

Na prednjome nje ôtareu
Liepe jasli sagradit ću;
U njih brzom momu šareu
Biele zobi podvorit ću.

Iz crkvenih sudah pako
Pričastit ga vodom onom,
Što se njome kropi svako,
Kad ulazi sa poklonom.

A mi ćemo dignut vince,
Što Slovienac dao za mise,
I poplienit sve Slovince,
S plienom kući vratiti se.

Dakle druzi i katane!
Na oružje svak da bude,
Dokle tretji dan osvane,
Platit će nam Štajer trude.“

Tako plemić probesjedi,
I već na put k božjem hramu
Starom slugi zapovjedi,
Da opremi konjica mu.

Al ga majka pametova:
„Nemoj, sinko, toga činit!

Kakva ti je slava ova,
Biele crkve robit, plínit?

Moli Boga, pa nebiesni!
Ak ti j' ruka od junaka,
Nu spram božjoj ona desni
Bit će slaba i nejaka.“

Ošinu ga bielom rukom,
Da ga prigne, mlada ljuba,
Uzanj ginuč, kano gukom
Golubica uz goluba.

Plenić na te rieči mudre
Nasmije se bez obraza;
I družina u smiech udre,
Tim ustanu, pa jim kaza:

„Nemoj dirat, majko, u me,
Već se brini za ognjište,
Za žitnice i podrume,
I za čeljad što se ište.

A ti, ljubo, kraj vezila
Ti se kreći i preslice,
Da bude mi platna bila
I vezene košuljice.

Nemarite, vi junaci,
Šta zahtieva zmija sladka;
Nevjerujte staroj baci:
Kosa duga, pamet kratka.

Sutra ćemo udariti;
Nejma Štajer sad vojnukah:
Digli su se bojak biti
Za čud cara i misnikah.“

Tim na noge plemić skoči,
Majka nesmi već da sbori,
I ljubovca skloni oči,
Pa nit riečce negovori.

II.

Prosjak.

Za dugimi trpezami
Sjede gosti — pijanice,
Uz njih žene, medj vranami
Bi reć sieđe golubice.

„Vina, vina!“ gazda kune,
Slugam kažuć, šta da prave:
Sim tam trče, čaše pune,
Jedno dižu, drugo stave.

Gazda nudi, družba pije,
Što god većma tko uzmože;
Razbor gine, krvca vrije:
Za tram srame! s Bogom Bože!

Da ti j' slušat viku, buku,
Kako družba blazni, vrvi,
Kan da u noguh i u ruku'
Teče im vino mjesto krvi.

Taj se hvasta, kolko k smrti
Sprovodit će Štajeraca';
Drugi laktom poduprti
Čaše prazni, na tle baca.

Primakne se k Fejru Kinčinj,
Pa se bratit s njime stane:
Trknu čaše: Haha! čin, čin!
Čaša s vinom pod stò pane.

Gle, pristupi k Nadju Bolom,
Da ga ogrli ruku pruže;

Smotaše se tek pod stolom,
Ta se braća bratski sdruže.

Tako pod stô svi se veće
Povališe bez razbora,
Samo plemić još se šeće
Kunuć grozno bez umora.

Na vratih se tim pojavi
Prosjak, moleć na patrice,
Goloprsi, gologlavi,
Suze roneć niz to lice.

Na štapak se naslanjaše,
Sirotinjom jadnom tjeran ;
Plašt mu kô stieg, što služaše
U sto bitkah četi vieran.

Prosi liepo, kako treba
U tvrdoj ga suprotivi :
„Daj mi, goso, komad hljeba,
Dao ti sreću Bogo živi!“

Al obiestan bez obzira
Plemić u prah stlači Boga,
I sjedinu, kôm zastira
Smrt već starca — gosta svoga.

„Gdje ste? (grozno on zazove)
Gdje ste sluge svi do vraga?
Neima li psa, što bi ove
Djavo!e mi gonio s praga?

Daj, Janošu, buzdohana,
Ili sablju, pušku s klina,
Da počastim tog nezvana
Gosta s čašom crna vina.“

A naš prosjak trne, gledi,
Nevjerujuć već sam sebi,
Jer viek njegov perčin siedi
Tolik' grieha svjedok nebi.

Te je nakon na dvor pobrô
Starac stare svoje kosti,
Vapjuć: „Smiluj, vječno dobro!
Nada mnom se s pravednosti.

Nanj protegni ruku tvoju,
U kôj leži tvrda bieda;
Neka spozna grješnost svoju,
Neka tebe izpovieda.“

To izusti, rieči druge
Nebi više čut od pasa',

Koje na njegov klete sluge

Nahustiše istog časa.

Njegovih kletvah nesluššaše

Od blaznikah baš nijedan,

Al jih začu i hajaše,

Što sve haje — Bog pravedan. —

III.

Lupežnici.

Od iztoka do zapada

Stoji zvezda repatica;

A Slovienka tuži mlada,

Kan u lugu kukavica.

Nij' pjesamah više čuti

V postojbini pjesme glasne;

Isti slavnlj već zašuti

Sred proljetja dobe krasne.

Lupeži se dokriliše

Iz Ugarske bjedonosne;

Plam sve diže više i više

Svoje ruke nemilosne.

„Svet Miklaš“ je pogorište ;
„Slančju-ves“ ti dim pokaže —
I razbojnik, koj tu ište
Iz pepela stvari draže.

(Tu sad leže u pepelu
Liepi hrami Radigosta,
S kojih viek po svietu bielu
Naš Slovienac slavan osta.)

Odtuda se digne čopor
Prama crkvi po goricah,
Nenašavši nigdje opor,
Pijuć blazne po pivnicah.

Razbijaju hrame, kleti,
Loču rakiju i starinu,
Dok netone od pameti
Sliednja iskra u tom vinu.

Nakon redom, kan komari
Ljudske krvi napojeni,
Sturaju se ti Omari
Na konjice omamljeni :

I pram crkvi brdom plaze
Kano jedna duga guja,

Da oglobe i poraze
Tu hram božji kô oluja.

Konji frču, dalko metjuć
Iznad sebe pjene biele,
Šumeć kano oblak šetjuć
Štono leže grom i striele.

Stignuv mjesto, gdje se cesta'
Biele ruke sastavljaju,
Ustave se, te se s mjesta
Za nipošto dić nedaju.

Žeštje frču, ušma strižu,
Zahman jezđac bode, kori;
Neće dalje da se dižu;
Sad barjaktar ovak sbori:

„Bre neće nas, braćo mila!
Dobra sreća susrest danas;
Tek jednom se meni vila
Spaći, a to zlo bi na nas.“

Nu mah vodja rieč mu smete,
Na taj način govoreći:
„Tko je baba ili diete,
Nek slobodno krene pleći.

Al mâ hrabrost bez ogleđa
K svrsi hoće da postupa,
Makar mene našla bieda,
Makar propo u tih rupa'.

Kojeg godjer prave rodi
Majke srdce i utroba,
Slieđit će me u slobodi,
Makar bilo usried groba.

Al šta kažem baš svakomu,
Kog uzbuni vjera prazna:
Obuć ću ga kano momu,
Poslat kući kano blazna.

Nek vreteno tamo vrti
I s babami ručak redi,
I kod peći tja do smrti
Nek kašljajuć mirno sjedi.“

Tako bivši svi u strahu,
Rieć prireći svak se srami,
Mukom njega svi slieđjahu,
Konje boduć ostrugami.

IV.

Ž e n e.

Pram sjeveru „Slančje vesi“,
Nač ćeš klanjac dubok, strmi;
Visok sap se nadanj vjesi,
S druge strane gusti grmi.

Tu zasjedi strane prike
Hrabro jato smjelih ženah,
Da pričaste odmetnike
Iz potaje gradom stienah.

Tu spraviše ploče, kole
I kropnjače, lonce, dukle,
Pune kropa, luga, smole,
Žene liepe i pripukle.

Muž jedini u njih broju
Jest Filipić, glava sieda,
Koj priskoči k ženskom boju,
Da ih vodeć zapovieda.

On sad jadan pušku nosi,
Što mu ljeta dotežila,

Što već pet zim' hljebac prosi
Od nedraga do nemila.

Tko 'no trči, rukam maše?
Ono j' dječak, lud neborak,
Kog Filipić izaslaše,
Da svak pazi vragu korak.

Vas zasopljen naš dječarac
Javi, da se bliže vrazi,
Kažuć, kakov barjak, šarac,
Kakvi brci i obrazi.

Starac vikne: „Već su ôde!
Ajte, žene, brže ih polit!
Ajte k sudom smole, vode!
A vi, djeco, Boga molit!“

Srnu žene mah za hižu
K svom oružju kô strjeljice,
Ter kleknuvši djeca dižu
K nebu oči i ručice.

Donesavši kobne sude,
Hitro za sap u zasjedu —
Pune kropa, smole hude —
Sakriše se sve po redu.

Kô na polju klasi zrijeli
Od pšenice zažarnore,
Kad zaigra jug veseli,
Dižući ih kano more; —

Sad krenuše pustahije,
Uzdižući zrjele glave;
U mišicah krv jim vrije
Željna pliena, prieke slave.

Al neslute, strahoviti
Grad vrhu njih gdje već kruži,
Koj jih hoće da uhiti,
I nad njimi da se spruži.

Gle, gdje ženski vodja smiera,
Pogledajuć ciev od oka!
Pukne puška: dobro, vjera!
Shvati mjesto hit žestoka.

Baš se vodje primi tane,
Usried glave medj obrvma,
Toli zdravo, te on pane
Prva žrtva drobnim crvma.

A vidivši lupežnici,
Da pogibe njihov vodja,

Nasrnuše svikolici;

Al je starac dobrogodja.

Niti božja sreća neće

Odmetnikom da pristane;

Jer žestoko jurišeće

Dopadaju grđne rane.

Kišu skrše nogu stíne,

Nadju oči krop izpije,

Konj Balomu vrat odkine,

Kinčinj ode, Fejra nije.

Sgar se digne ženska vika,

A iz dola vrisk konjicah,

Ter i jauk lupežnika',

Jadnih sada kukavicah.

U to stražnji krenu pleća,

Bez obzira izmicajuć;

Nu predjašnjim krati sreća,

Na mejdan jih spet vratjajuć.

Kano zmiija, kađ ju j' udrô

Tko štapićem priek srjedine,

U klupko se skupi mudro.

Nu tim ludo baš pogine:

Da se spase, jedni vrli
U hrpu se sakupiše,
Nu time jih smrt prigrli,
Brže s čela znoj jim sбриše.

A bježećim baš u lice
Star Filipić rieč nazivlje:
„Kud za vragom, kukavice?
Ovdje čast vas izčekivlje.

Kud junačtvo, kud li slava,
Kôm se jučer ponosiste?
Sbor vas uzbi ženskih glava',
Što ih sramno vi grdiste.

Tko li srdce mah izgubi?
Jeste l' ovo vi Magjari?
Glejte, tko vam vodju ubi!
Obazrite s': prosjak stari.

Prosjak prnjav, onomadne
Što j' zamolio kruh za Boga;
Istog starca ruke gadne,
Što kano psa otjerô ga.

Najte da vam svjedokinje
Babe budu tol zazora,

Da se prikor vaš spominje
Sried njih pjesnih i govora.

Najte ove da sjedine,
Što bieli sviet obilaze,
Slavu vaše domovine
Pričajući u prah gaze.“

Tim bjegunce vrati tade,
Al nevrati srdeca njima :
Kad se splaši, već propade
Kom u srdeu Boga nîma.

Vratiše se još na cestu,
Al u zô čas, naopako :
Po smrt dojdju, jer na mjestu
Ženskom rukom sgine svako.

Samo momče mlado jedno
Iznie sretno rusu glavu,
Te ponese k dvoru biedno
Majci, ljubi, viest krvavu.

A Filipić žene sabra,
Svih hvaleći polag reda ;
Kako j' koja bila hrabra,
I potukla zla susjeda.

I da slavu Bogu daju,
Na put k crkvi njih pozove;
A da konje odtjeraju
Kući, djeci ovak pove:

„Oj momčarci, djeco draga!
Vi moliste Boga dobro;
Potukosmo ljutog vraga,
Koj nam kuće požgô, obrô.

Pohvatajte te konjice,
Što jih osta jošte zdravo;
Odtjerajte u vesnice,
Sad su naši, to je pravo.

Njih veselo bit će jašit
Trkom — letom sokolovim;
Susjeda se zla neplašit
Nikad više — to vam povim.

Bit će liepo čuvat stada,
Oganj ložeć gdje pod hrasti,
Kolo igrat po livada',
Hraste stavit, svinjku pasti.“

To kazavši gre pod lipu,
Što kraj božjeg stoji hrama,

Pomoli se tu pri kipu
Bogorodke sa ženama.

A dječarac bacio se
Svak na svoga konja hitar :
Zazvizdaše grive i kose
Kano strielja, kano vitar. . . . .

V.

Majka i nevjesta.

Stoje dvori u Lendavi,
Okó dvorah bieli zidi :
Tu kraj vratah plešoglavi,
Krušac jeduć, prosjak sídi.

A u dvoru jadikuju
Kukavica i grlica —
U tom dvoru narekuju
Majka i nje nevjestica.

U konjušnji majka stoji,
Brojeć konje sina svoga :

Svojih devet mah nabroji,
Al nij' šarca — desetoga :

„Tko će tebe uzjahati ?
Moj žerave, mio mu vazda!
Poginu naš mladi gazda,
Te se nikad već nevrati.

Tko će tebe uzjahati ?
Moj djogate, zlatne grive!
Njega neima, on nežive,
Neg junačtvo glavom plati.

Tko će tebe uzjahati ?
Moj dorine, moj grivnjašu!
On ostavi mene, snašu . . . .
Ah nesretne lude rati!

Tko će vrance uzjahati ?
Tko zelenke, labudove,
Lastavice, sokolove ?
Tko li zob vam kupovati ?“

Tak' nabraja majka biedu,
Zovuć konje sve po redu.
Nedizahu konji glave,
Kamo l' glasom da se jave.

A nevjesta u svôj sobi
Jadna lomi biele ruke,
U neshitnoj svoj žalobi
Nabrajajuć težke muke:

„Komu bit će lica moja,
Koja djulsom ja umiva',
Da mirišu ljubezniva
Kô ružice rajskog goja?

Komu, vajme! bit će moje
Liepe bistre crne oči,
Zašto sunce od iztoči
Neće vidit više — tvoje.

Komu usti te rumene,
Ti kô biser bieli zubi?
Koje jedva on poljubi,
Pa ostavi na viek mene.

Komu biele ruke moje,
Kojim viek te grlit žudih,
A na tvojih snivat grudih?...
Ti mi sginu, zlato moje!

Komu bit će vrana kosa,
Duge moje pletenice?

Brojit ću crne godinice,
Pa ah! mlada još kô rosa!

Jučer bilo još jabuko
Meni skoro i crveno;
Jao, gdje ću te izgubljeno
— Opet naći, moja muko!

Skoro si mi izginulo:
Da te mogu ah odkupit!
Htjela b' sutra u grob stupit,
Da bi mi se sad vratilo.

Zahman! ja bjah loza mlada,
Što se vila po topoli;
Što vjetriću neodoli,
Trepoljika ja sam sada.“ —

Tako tuži neva draga;
A prosjak joj s praga reče:
„Bijaše lakom tudjeg blaga,
Pa ga pri njem smrt zateče.“ “

VI.

Biela nedjelja.

S modrog lica i pogleda
Mladog danka rumen blista —
Kano s lica zdravog čeda,
Kad od lahkog sanko prista.

Zrak miriše kô amberom;
Cvate čremsa, breskva, trišnja;
Svud zelenim svím koberom
Zemlju prikri ruka višnja.

Vrana ima već dva kljuna;
Ševa viče: Na dvor cvietje!
Slavulj kliče grla puna:
Dobro došlo premaljetje!

Juče j' prošo Gjurgjev danak,
Danas biela j' nedjeljica:
Gle, vrh klanjca nuz sap tanak
Ide jato proštenica'.

Crkvi idu, što na hridi
Stoji, zvana Jerusalem;

Na okolo što se vidi
Suncem blištuć kano alem.

Poljetjeno odjevene
Sve u platno čisto, krasno,
S djevojkami babe, žene
Rieč od kuće vode glasno.

Izmedj njih i žena mlada,
Kuju čili sinak sliedi,
Navrh sapa stanuv zada,
Okrenu se i besjedi:

„Evo klanjac, gdje se diže
Vjenčan kitom vinske loze,
Niz strminu (stupi bliže!)
Nije gledat moć bez groze.

On je svjedok maha zloga,
Što istinu rieči javi:
„Tko ostavlja višnjeg Boga,
Sama sebe da ostavi.“

Svjedok, da i žena gubi,
Kršeć vruga lance klete,
Dom i Boga što objubi,
Kršeć mačem od osvete.

S onud pušku šarenicu
Starina ti djed obori,
Tere vodju na konjicu
Baš pogodi i umori.

S onud Dora Bratušina —
(Baka sada već pristara,
Onda liepa još dieklina)
Ubi mladog barjaktara.

S onog sapa onog dana,
Bogu služeć vierno svagda,
Ubi mladih pet katana'
Zobovička hrabra Magda.

Na tom sapu duše tihe
Moharička (znaj) Marina
Stegnu (Bog joj prostio grihe!)
U korito vodje sina.

Al tko žive i pokojne
Žene skupi sve na broju,
Što poslaše caru vojne,
Dom na ruku braneć svoju.

Same žene ovdje bjabu
Od slovienskog zdravog roda,

Što razbiše vraga u mahu ;
Tvoj jim bjaše djed vojvoda.

U to doba njim na slavu,
A Magjarcem na porugu,
Krsti vrieme po svom pravu
Babjim klanjcem tu jarugu.

Tako onda, brate, mlada
Filipčevka probesjedi
Mladu sinu, kojem sada
Niže crkve unuk sjedi; —

Unuk, koj još danas dilo
Pra-pramdjeda kaže slavna,
Baš kako se onda sbilo
U vremena starodavna.

Povratak otčev.

Ajdite djeco, o ajdte tiem hipom
K pilju za varoš svi složno;
Pred čudotvorniem pokleknite kipom,
Moleć se Bogu pobožno.

Otea vam neima: od jutra do mraka
S njega skrb srdce mi mori;
Voda se razli, gaj pun je kurjaka',
Ima i hajdukah u gori.

Čujuć to djeca, potrčce tiem hipom
K pilju za varoš svi složno;
Pred čudotvorniem pokleknuvši kipom
Stadoše molit pobožno.

Cjeluju zemlju, pa u ime otea
I sina i duha svetog!
Da ide slava trosobnog vladôca
Na vieke kao časa etog.

Još i otčenaš! i Mario zdrava!
Naposljed čate i vjeru;

A kada konac bi tih molitava',
Knjige iz džepovah beru.

Začnu litaniju od matere božje;
Starii brat pjeva, a s bratom, —
„Presveta majko!“ — sva djeca se slože —
„Smiluj se, smiluj nad tatam!“

Na to čuj štropot! vozovi se miču,
Naprho kola poznata;
Skočiše djeca, iz grla poviču:
„Tata ah tata, naš tata!“

Trgovac vidiv to, kola ustavi;
Suze mu s očiuh sjaju:
„Kako ste djeco? Pa jeste l' mi zdravi?
„Jeste li slušali maju?

„Šta radi majka? A tetka i dvori?
„Evo vam voća, pogače!“

Koj ovo kaže a koj ono sbori,
A svako kriči i skače.

„Napried!“ — na sluge trgovac zavika, —
„Ja s djecom pješke ću k mjestu...“
Sad imaš vidjet, dvanaest razbojnika'
Skoče iz gore na cestu.

Ljudi brkati, uzrastom pô stabla,
Pogledom mrki kao vuci:
Handjar za pasom, uz bedro po sablja,
A još po puška u ruci.

Djeca vrisnuvši pritisnu u biedi
K otcu pod plašt se od muke:
Utrnu čeljad i goso prebledi,
Nakon stà molit hajduke:

„Uzmite blago u mjesto života,
Smir'te se hasnom gotovom,
Drobne nečin'te dječice sirota',
Ni mlade žene udovom.“

Neslušà četa, već taj plieni voze,
On sprežuć konje zabuči:
„Gdje stoje novci?“ Taj handjarom groze'
Sluge prebija i muči.

U to zakliknu: „Stoj!“ što četvu vodi,
Tjerajuć drugove s ceste,
Djecu i otca čiem već oslobodi,
Reče: „Ajt', prosti sad jeste!“

Trgovac hvali, a vodja nastavi:
„Prodji se tog, kažem tebi:

„Prvi ti puškom bi streskao po glavi,
„Da tvoje djece tu nebi.

„Djeca su uzrok, što tebi ostalo
„Zdravje u tielo i duša 'e;
„Njim' imaš hvalit za to što se stalo;
„Kako l' se stalo, sad slušaj:

Tvom o dolazku viest imajuć tvrdu,
Davno već ja i mâ četa
Ovdje za gradom kraj pilja pri brdu
Momke u zasied pometa'.

Jutros dohodeć, opazim kroz grane
Djecu gdje Bogu se moli;
Sprva to videć pust smieh me napane,
Nakon me duša zaboli.

Jer dodju mi drage na um uzpomene...
Puška iz ruke mi pade:
Ab i ja ženu imadem, u žene
Sinka i kćerčice mlade!

S bogom trgovče! meni valja u goru,
A, djeco, vi k pilju idte,
Pa tu za dušu hajduku na dvoru
Po otčenaš izmolite!

Bjelotinci.

(Ulomak.)

Miđ serce i patrzaj w serce!
Mickiewicz.

I.

Šta se bieli s dalka iz dubrave?

Il je ono kip Slovenke krotke?

Ili pilj je majke bogorodke?

Zar li sjena moje Branislave?

Nije ono pilj od bogorodke,

Nit je bieli kip žene slovinske,

Nit je sjena moje Branislave,

Već je zvouik crkve Bjelotinske.

Do crkve ti zelen-lipa stoji;

Okó crkve sve kuća po kući,

Nakraj sela perivoj cvatući

Što kao lipa pčele medom poji;

A do njega grad od sela glava,

A do grada zelena dubrava.

U dubravi mnoga ptica pjeva

Žuboreći u glas rajski blagi.

Ti bi mislio cieneć način dragi,

Te u tebi skače duša živa,

Kan u nebo da ju već poziva
Rajski angjeo, il nebeska dieva.

Al tko uli tu jim pjesni snagu?
Tko slavića tu milost nauči?
Tko l' uzheti žutovoljku dragu?
Tko razblazni i ostale ptice
Da s' nadiću pjesnim izmjenice,
Da si svako zlatna usta muči, —
Tako muči i mre od miline,
Kan da hoće sva da njom razmine...
Ta i drugdje čuo si pjevat ptice, —
Popievati čuo jih rano, kasno,
Al kô tudie — nigdje tako krasno.

Narav svoja pravila imade
Nepomična i neoboriva,
Po koih život kô po moru pliva;
S koih se metju svieta u svoje sklade,
Te se toče kud jim dana cesta,
Vratjajuć se opet na svâ mjesta.
A pravilom tim (kako god mjera)
Jest i uzrok i prvi početak
Većput malen, kô što krasan cvietak
U početku drobnu klicu tjera,
I kô Dunaj, starešina rieka',
Kapi kaplje, gdje iz zibke teka.

II.

Sunce ode za obzor zapadni,
Sipajući zlato po oblaci',
Kô carica medju narod gladni
Kad prolazeć šaku zlata baci.
A gle čuda! šta to na obzoru
Od iztoka kô žar se rumeni?
Gle zagrnut u alem-odoru
(Kao čovjek što ležao u raci,
Jer ga ljekar već i mrtva scieni)
Lagano se diže i sve hrli
Viš i više mjesec bliedosjeni,
Dok svjetlobom svôm vâs grad ogrli,
I scjeliva traci okô grada
Zelen lug i šaren sag livada'.

Eno sjedi gradu na pomolu
Gospa Živa, sela vlasteljica;
Do nje stoji razgaljen na polu
Junak Radko, sin jedinac Živin
I praunuk roda slavnih Privin'.
Mlad je Radko, al mudra glavica,
Sve vrstnike pametju nadhodi
I uzrastom tiela nadvisiva;
Gledao li u njega štogodi,
Liepotom je vile slika živa.

Lica blieda, a ustne crvene
Kan u mome još nepoljubljene.
Mehka kosa kano zlatna svila —
Ni rumene masti niti plave —
Na ledja se prstence razlila ;
A dva oka ognja modrosiva,
Što sad plamti a sad ugasiva,
Dva su draga kamena te glave.
Mlad je Radko, tek u onoj dobi,
Gdje od momka stvara se mladienac,
Gdje nestašna sreća svud ga kobi,
Svaki čas mu nudeć rajski vienac ;
Od njeg stidne gdje drhtju djevice
Kô od lovca zvierca srna mlada ;
Jer tek što mu proniknula brada,
Kô prah sitni krijuć mu ustnice
Onim puhom nebesko-dražestnim,
Što omamlja, razbor u prah tlači
Djevojkama čarom neizvjestnim,
Čim na ljubav duše jim privlači.
Al u njemu opet nešto stoji,
Što ga čini kan dobru desetku
Godinicah da još više broji —
Zamišljenost nekakva i tuga
Razlita mu po sviuh lica pruga' —
Crv jedini na tom krasnom cvietku.

III.

Gospa Živa rodi devetero
Mužke djece, i sve što joj svako
Biaše čilo i bistro kao oro,
Al joj opet jadnoj (naopako!)
Sa svakojiem Bog hudo odsudi,
Jer za mlada svi joj odumroše,
Dvoje jošte pri sisi na grudi,
Jedno od vrata, drugo od kozah hudi';
I odrasli paše sreće loše,
Koe od vepra koje l' od medjeda
Lov u gaju loveć, a ostali,
Vojujućí po primjeru djeda
Na junačkom polju svi su pali.
S tol' nesreće strašno se razboli,
Mal od tuge srdce joj neizkoći,
Kolik jadna tu suzah neproli!
A plakaše te plakaše toli,
Da gotovo izplakala oči,
Moleći se noć i danak Bogu,
Da joj opet za razgovor jadne
Duše dade od srдца poroda;
Al neusliši molitvu joj mnogu
Car nebeski, te čeda nepoda.
Al joj u toj tugi sviet dopadne:
Dodje iz sela njena vješta baka,

Njoj donoseć svijeta ovaka :
„Slavna gospo! ima još u lugu
Žene učne u svakoj vještini,
Što nadhodi svaku ljudsku drugu ;
U njih svjeta pitat se pobrini,
A bit će ti lieka i za tugu.“
Tko šta čeka, lahko i vjeruje,
Pa kako da nevjeruje žena,
Kôj na srdcu vise jadah guje?
Ode brižna do luga zelena.
Gle, tu ima studenica voda,
A pri vodi žene divna roda
Ljekarice plavokose vile,
Kojiem neima skrita niedna sгода
Od njihova zelena pogleda.
Gle, tu stoje pojuć pjesme mile ;
Njima Živa tuge izpovieda
Da već neima od srдца poroda.

E.

KOMARI I OBADOVI.

. . . . je puis braver le regard pudibond :
Mon vers rud et grossier est honnête homme
au fond.

Auguste Barbier.

Кто вель меня на Геликонъ?
Кто направляяъ мои шаги?
Не школь витийственныхъ содомъ; —
Природа, нужда и враги.

Державинъ.

Stihovi čitatelju.

Istini (istina), štioći ljubeznjivi!
Ponješto smo grubi, neučtivi,
Neštjući ničije žolencie,
Nerežući nikom reverencie.
Dolazimo k svakom smjela lica
I bez fraka i bez rukavica',
I bez sjajnog na ruci prstena,
I bez bučnog po svietu imena,
I bez sličnog sljeparskoga liepka.
Al na što nam torba tudjeg hleba,
Našoj slavi tog liepka netreba:
Jer smo djeca značaja poštena,
Istinita i uvijek iskrena.

Svakome svoje.

Svakom stvoru Bog udieli
Svoe oružje za obranu:
Zube psetu, žaoku pčeli,
Roge volu, kljun gavranu,
Mužu srдца, uma kriepost,
Ženi tiela, duše liepost
I ćud sklonu k ljubkiem igram ...
A šta udieli Višnji poeti
K svôj obrani i osveti? —
Mač-satiru, nož-epigram.

Izpričanje.

Svako drievo baš nerodi,
Svaka striela nepogodi,
Svaka kuća nije baš hram,
Nit je handžar — svak epigram.

Eremitage dana 15. prosinca 1842.

Juste milieu.

Kazivao 'e čovjek stojeći na cesti:
„Da udarim desno, ja ću Jauka sresti;
Udarim li lievo, tu ima ljudih jata.“
To on reci, sasvim mirne sviesti
Udari po sriedi, pak on pljusk sried blata.

Dvojna čast.

(G. 1841.)

Pirko u slavu Lud-Sebisavu
Pri časti cvietjem nakiti glavu:
To Sebislava toli uzhitu,
Te i bez cvietja sam se nakiti.

P r a v d a.

(G. 1841.)

Pravdahu se naše glave o tom :
Treba l' pisat Sloven ili Slav ?
U toj pravdi naš Lud-Sebisav
Svoj za drugu formu dade votum ;
Jer maxima u njeg vlada ova :
Viek se držat već slave neg slova !

Raznost mnienja.

(G. 1839.)

Miloš.
Šta će nama to Ilirstvo? Mi smo srbske krvi:
U knjižestvu, hudožestvu bit ćemo još prvi.

Vuk.

E da Bogme! tek nemojmo jedne štedit muke,
Još jedanput počet učit, a to od azbuke.

Baš shodno!

(G. 1843.)

T o š o.

Ču li, Vuče, ti pišeš (uzeo te pako!)
Prosto rieč, te svaki govedar razumi,
Dočim neponjaju, kad naša zašumi. —

V u k.

Pa i liepše po vas: pišite viek tako,
Jer će drugčie mislit govedari rada,
Da ste i vi, gospodo, iz njihovog stada.

Sve u zao čas.

(G. 1848.)

Dok nam cvatiaše mir, Tyrthejah sto imadosmo;
A sad, gdje buknu rat, svima promuče grlo.

Regula vitæ.

(G. 1845.)

(Nad kolicivkom svog netjaka.)

Izvoli me, sinko, slušati!
Ako hoćeš ovdje da prolaziš,
Neposrneš nikad, nenagaziš:
Budi zdravo ušati
I trbušati.
Trbuh će ti steć pred ljudma važnost,
Uha duši mir i snažnost.

Djavalu.

(G. 1846.)

Šta me plašiš, vraže? šta me ćušnu?
Nie me tebe više strah sad ni u snu,
Odkak tvoje bratje fajta svietska
Već na javi ćuška me i pecka.

M j e r a.

Siv sokole, Ognjan Ostrožinski!
I ti Pere, orle naš slovinski!
Rado za vas prve bih prostore
Vrh vilinske odredio gore;
Al odredba ta neće bit draga
Gerontima našeg areopaga,
Zašto oni polag svoje vjere
Božju djecu — pjesnike nemjere
Mjerom uma, duha po dubljini,
Već krojački tjela po širini.

Zašto? Zato.

(G. 1842.)

A.

Ljudi neće (znao ih bis!)
Da kupuju knjige moje:
Znaš li, uzrok tomu što je?

B.

Kazat ću ti, kad me pitaš:
Tomu 'e uzrok, što im čitaš
Već prije tiska rukopis.

Pjesniku Lupaču.

(G. 1840.)

Tvoji, brate, redci teku umno,
Sada gladko, sad kô rieka šumno.
Nu nesudi, kad zataji ime,
Da i sebe sakrio si sasvime.
Ma ti, noseć u sviet svoje rižme,
S pozornosti iste izuo čižme,
Ja te čujem i sgadjam ti ime,
Jer kad godjer ti čime u sviet stupiš,
To ti i zdravo jedan- dvaput lupiš.

Ah ne tako glasno!

(Polag turskoga.)

Pjesnik Hvastić pjesmicu svog duha
Čitaše mi na glas jednom kasno;
A ja ti mu prišaptnuh do uha:
„Ne za Boga tako glasno! —

Jel' zaista to djelo uma tvoga?“

Pitah, a on: „Jest, nije li krasno?“
„Ako sbilja tak sudiš: za Boga
Negovor' to tako glasno!“

Suč smuč pa prolj!

(G. 1843.)

Šta ću s tobom, neznadem zaista:
Tvoja 'e pjesma svaka vrlo čista,
I redci su gladko pričešljani,
Te im nećeš nać pogrieške dovjek;
A slog sputan, te bi reko čovjek,
Da ga pilio isti Quintiliani.
Nu ipak sve još čoek hlepi za nječim,
Što zaludu traži u tvojim riečim,
Bio im korak vezat il nevezat,
Zato mi se činiš ti upravo
Panj, iz kojeg neda se izrezat
Niti svetac, niti čestit djavo.

Propala bez traga!

Čekali smo od tvoe vile plodne
I nje mača — vatre domorodne,
Da će nama spasit rod i dom;
Al naopako! Odoše spes altae!
Jer jurišeć udri novca grom,
A ona osta već kod prve malte.

M a h n a.

Koga ide, tomu slava
Odlučnje vienca cviet . . . . .
Već bi davno — ime slavno
Dao i tebi s viencem sviet,
Da na tebi jedna sama
Nije mahna, što med nama
Upravo si prva glava.

Ad Apollinem.

(G. 1846.)

Vapim k tebi, Bože pjesnih!
Čuvaj ruka tvâ nebeska
Hram si od vatre i zla trieska!
I od bezbožne svake vike!
I od ostalih vragov biesnih!
A najpače od sebarah:
Dućandžijah i cincarah!
I njih djece svekolike!

Stara novina.

(Iz Puškina.)

Šta ima novog? — „Dragi brate, niš!“ —

Šta tako jagmiš: nješta znaš zaista.

Nije l' sramota, te ti sve tajiš

Od prijatelja, kô od vragov trista?

Zar li se ljutiš: prosim te zašto?

Neište mnogo: kaži mi bar slovo! —

„Ah! ajd' po vragu, ja znam samo to,

Da si ti luda, a to nie već novo.“ —

Spoznanje.

(Iz Puškina.)

Ja nedavno nječim jedva što sam pisnuo

U njevakvoj knjizi (podpisu ni trag),

Već o tom žurnalni svat je i sud natisnuo;

Niti te robote nepodpisa vrag.

Al zaludu! ni ja ni rešetar žalni

Neuzpjesmo prikrit k svojim licima sled:

Jer mene po noktih spozna svat žurnalni,

Ja njega po uših na prvi pogled.

O b u v i.

Ta tvoja vila u kuturnu
Predivno metje nogu žurnu;
Ni stara cipelj dugopeta
Lahki joj korak baš nesmeta;
Još i seljačkom u opanku
Sitno izvodi igru tanku;
Kad al gradjanske u čizmice
Sapneš joj biele te nožice,
Čim u vilinsko kolo stupi
Sestre će viknut: Cupilupi!

Ni za što.

Tvoja 'e glava tvrda
Kô Stubički kam,
Nu i tupa, na njoj
Da nemož nabrusit
Ni 'edan epigram.

Zlato i mač.

(Iz Puškina.)

Sve je moje, reče zlato;
Sve je moje, kaže mač:
Sve kupujem, rekne zlato;
Sve otimam, kaže mač.

S a v j e t.

(Iz Puškina.)

Klara novcem baš nesluje;
Al uzmi ju, ti si bogat:
Njoj bogatstvo dolikuje,
Tvome čelu nakit rogat.

Marco Tullio Asinio.

O tvôj glavi sve se slažu ženke,
Da je na kip stvorena soljenke.
Al, hman sličnost! Pokrovac odmoli,
Pa ćeš vidjet, da u njoj neima soli.

Crni bik.

(Postanica prijatelju . . . .)
(G. 1845.) *

U nekakvom gradu ili kraju,
(Neznam više, zove li se Boston
Il pak drugač)**) ljudi poviedaju,
Da se nekad skupiše pod mostom
Starješine, grada mudra dika,
Pa tu staše prati crna bika;
Jer se tako zaključí per votum
Na viećnici medju gradjanima

---

*) Pisac pročitavši neki članak toga svoga prijatelja u „Agrarmer Zeitungu“.

**) Ovo metnismo mjesto riečih izvornika, koja se nisu mogla uzeti. Izdav.

I odobri per senatum totum,
Da u gradu, što ga bedem paše,
Ništa crno trpljeti se nîma . . . .
Oni praše, praše i tjeraše
Siromaha bika sve po vodi,
A on crn te crn kako se i rodi.

Oj prijane *), našeg slovstva diko!
Znaj, zlatna su pisma ti i usta,
Čim — kako si od majke obiko —
Iz naroda dižuć bludnje stare,
Razdieljivaš naški uma dare.
Al kud pamet (ostala ti pusta!),
Te sad trže i teutonsko perce,
Lijuć potok slova inostrana?
Zar vodicom tudjega Jordana
Prekrstiti sudiš krivovjerce,
Neznabožce, na rieč našu gluhe! ?
Zar li misliš poturicam roda
Tim iz glavah zlobne iztjerat muhe?
Zar li misliš prosvietlit pogane,
Da uvidjaju šta e pravo, sloboda?
Zalud skrb ti i muka tolika!
Jer vjeruj mi, krasni moj prijane,
Ti si ustao prati crnog bika.

---

*) Izvornik ima ime osobno. Izdav.

O r f e j.

(Našim pjesnikom.)

(G. 1843.)

U Thraciji u viek davni
Bio je Orfej, pjesnik slavni,
Koj, na liri baš dotjerat,
Bi i najljutju krotio zvjerad:
Jer slušajuć nje udaranje
Medjed, vuk, lis,
Lav i ris
Mah se utaži
I kô janje
I ukroti i ublaži.

Sa svih stranah do sto lira'
Kod nas zveči sad bez mira;
Al sve skupa (hvala Bogu!?!)
Niesu kolik jedna thračka,
Jer ukrotit baš nemogu
Ni zločestog jednog mačka.

B a s n i c a.

(Prijanu.) *)

Sprego od ladje Kranjac paru
Kljusetinu sliepu i staru,
Prodao momku na pazaru.

Momče uzjaše lak kô riba,
Kljuse turka, bocka i šiba,
Desno lievo vrat prigiba.

Da razigra, ogizdavi
Jašcu u mjeru hod sastavi,
K vilin-gori u trk spravi.

Al u zalud briga svaka,
Konj se vuče trom-koraka,
Neima u pari vilenjaka.

Naravoučenije:

Što k tromosti prokleše zli bozi,
Nie za drugo, nu da ladje vozi.

---

*) Stavljeno injesto osobnoga imena, koje se čita u izvorniku.

Prijane!

Prodj se pjevat, nu piši u prozi!
(Kad te gnjevni Bog prokleo na nozi.)

Lineus II.

Doktor Morbuš, zaklet vrag Ilira',
Na vrat na nos sad botanizira;
I već vražji sviet slame i trave
Skupi u nizkom predielu svoje glave:
Tu ćeš naći žabnjak, čemeriku,
Bradušicu, kukulj, vodeniku,
Pasji jezik, kozlič, ...,
Žabokrečac, koprivu, smrdljiku,
Vučji, pasji i lisičji rep,
Vražji stričak, cvić i kiselicu,
. . . . i babju dušicu *)
I Bog zna još kakvu sve ne travu
U herbarium glave si 'e zapisao;
Šamo pravu — jednu dobru misao **)
Nać tu nećeš — i da bi za glavu!

*) Narodna imena travah.

**) Tako se kod našega naroda zove trava, koju botanici zovu: *origanum vulgare*. Narod ju upotrebljava kao Grci negda svoj talog (*heleborum nigrum*) proti mahuitosti i pokvarenoj krvi.

Slabost.

Voilà un grand homme bien petit!
Voltaire.

Krv ti 'e živa, prudka kan u kralja,
Štogodj pišeš il govoriš, valja,
To ti 'e slava; nu uz to i sloviš,
(Što ponješto cienu joj obalja)
Da ti i muhe jako rado loviš.

Pantofelić Lobhudelić.

(G. 1819.)

Pantofeliću
Lobhudeliću,
Ti si muž
Kano puž:
Komu priliepit ti se pobriniš,
Kujuć ga u zvezde svega osliniš.
Pantofeliću
Lobhudeliću,

Ti si muž

Kano puž :

Kud se uputiš, nitko t' nesvrnu,

Dok te po rozih živo nekrhnu.

Pantofeliću

Lobhudeliću,

Ti si muž

Kano puž :

Rogove imaš, plašno ih kriješ,

Najpače ženi kazat nesmiješ.

Pantofeliću

Lobhudeliću,

Ti si muž

Baš kô puž.

Mahna i grieh.

Hrvat :

Zar li mi Hrvati niesmo dobri ljudi,

Mirna krotka srdeca, bezazlene ćudi ?

Veselo sve trpeć kô golub il ovca !

Mučee se za druge bez slave i novca !

Pa nas sviet opeta bez pomilovanja

Kô zlotvore grdi, kô kuje proganja.

Prijatelj:

Istina 'e! kriepostma neima Vam primjera:
Vi ste dobri, mirni, krotki et caetera.
Ali sve to Vama ništa nepomaže,
Kad sviet u Vas jednu mrzku mahnu kaže —
Ljudomrzku mahnu i on grieh materni,
Što ste vi Slaveni i tom rodu vierni.

Utjeha stihotvorca.

Stihotvorac:

„Moi stihovi niesu baš po ćudi
„Našem, kažeš, publikumu,“
Pa šta za to! Nek svjetina kudi:
Čast posmrtna moe uzhitja grudi!

Drug mu:

Pravo veliš: još će u šumu
Angjeli ih i svetice iste
Pjevat na čast tvome umu;
Nu i treba prvo da se očiste
Mahnah u purgatoriumu.

R e p.

Čuj me Stanko! ti mi neudje, znaj!
Stoj, pa od tvojih dielah račun daj!
Istina je sviet Dj..... hvali
Ni za G.... baš novce nežali;
Al nevjeruj sudu: sviet je sliep,
I u tvoih dielah dugačak je rep.

Pjevaču prigodañ.

(G. 1849.)

Ti rad pjevaš mlado ljeto
I biskupsko ime sveto,
Prijatelje i dušmane,
Crne i biele naše bane,
Njih slavnosti i imendane,
I ostale časti i pire
Od razmjere krupnic i šire....
Riečju: dragi brate,
Istina 'e bez šale,
Da Bog stвори sve prigode,
Velike i male,
Tvojoj vili do nesgode.

Vino i sud.

Ti iz podruma svog, moj pobro,
U sviet nosiš vino dobro :
Tu ima i biela i mrka
I sladka i slastnogrka :
Za žene, sladke mušice,
Pjenjušice,
Za ljude, momke od oka,
Samotoka ;
Nu ipak riedko ti ugadjaš pivcu,
Jer ga služiš u prostom srahljivcu.

Pjesnik.

Ma se mućio
Jednako pun brigah,
Noć dan čućio
Kod učenieh knjigah,
Pera se latjao,
Pisanja se hvatjao :
Sve ti zahman, pokle
Bog pjesmah te prokle,

Te propada posao
Uma tvoga plitka
Na rešeto uzet,
Kô vodica žitka.

Nadriknjižtvo.

(1833.)

Kod nas piše sve što nosi uha,
Nudeć kupcu pa kakvo je da je,
I umriet će, ako l' tako uztraje
Duh slovenski s tog svagdanjeg kruha.

Neima u čorbi toj soka ni duha:
Da sad kemik pretapljat je ustaje,
Nebi izašlo tolik smoka iz taje,
Što bi triput najila se muha.

Europa 'e k duhu već dorasla,
Jer ju pisci kriepkom hranom hrane,
Kano Hektor svog sinčića — mozgom.

A mi puk naš hoćemo bez masla
Da odhranimo uz knjige neslane,
Bijuć ga uz to, kô zao školnik, rozgom.

Tko je što?

Noć i dan brižno u sobi čučiš,
Liste prometješ, knjižicu učiš,
Da tudjom vatrom mozag razvručiš;
A na posljedku to kad dokučiš,
Na kljuse skočiš, smiel zahalabučiš,
Obraze hvataš, u mjeru kučiš.
Al evo čuda! kako se ključiš,
Sve nam se čini, i sve što bučiš,
Da si ti kljuse, a konj da 'e kučiš.

Hrvat pred otvorenim nebom.

(G. 1848.)

Prviput kad nebu vrata Bog otvori,
Pa se tu pokaza u sunčnoj odori,
Sgrnu se pred njega ljudi sviuh narodah,
Od sviuh poljah i gorah, dubravah i vodah.
Tu svaki višnjeg otea o nješto zaprosi
Za svoj rod i pleme, što blagoslov nosi.

Rimljan, Rus i Arab prose svieta vladu,
Niemac, da u svakom zanat tjera gradu,
Englez, sva brodovim da zakrilja mora,
Čivut, da trguje od dvora do dvora,
Magjar, Mongol, Turčin, da smie zemlje robit,
Kitajac, da bude viek sám i osobit,
Francuz, lahku krvcu i misao viek zdravu,
A Grk, umjetnostij i nauke slavu.

To nebeski vladar kao otac najbolji
Svakome potvrdi po njegovoj volji;

A kad se već sprema da zatvori vrata,

Eto ti na pragu još samog Hrvata!

Tu on stoi zamišljen bez da išta govori

Kao čovjek, s pametju što se (kažu) bori:

„A šta ti si prosiš, dobri moj čovieče!

(Dobrostitivo njemu Višnji otac reče):

„Bi li ti gospodstvo? bi li pamet zdravu?

„Bi li bojnu sreću i nje šumnu slavu?

„Išti šta ti drago, al znaj, brzo beri,

„Jer ov čas nebeske zatvorit ću dveri.“

Al ti se naš čovjek za ništa neodluči,

Već on za vratom se češuć mukom muči.

Tek naposljed Višnji kad se uhvati kvake,

Hrvat progovori smierno rieči ovake:

„E duše ti kad si voljan na besjedi,

„Pa slušaj u kakvoj nalazim se biedi!

„Nie baš muka birat dare ma i najbolje,

„Al je muka, hoće l' bratji bit do volje?
„Jer gdje ima ljudij, tu i ima ćudij,
„A kod uas je običaj već od starih ljudij,
„Da ono samo, o čem povieća se vieće,
„Javno se odobrava i u zakon meće;
„Zato me počekaj ti ovdje na pragu,
„Doklem se ja vratim medju bratju dragu,
„I doklem se tamo o tom vieće skupi —
„Starješine mudre našeg roda stupi,
„Pa, šta svijuh volja odlukom izreče,
„Javit ću ti, otče, još današnji več.“
A nebeski vladar kao otac najbolji
Na tu mu odgodbu milostno privoli.

Na tom se naš čovjek vrati opet domu
Medju svoju bratju rodu hrvatskomu.
Tu ih nadje za stolom do veselih snašah,
Gdje im zdravlje piju iz punijeh čašah.
Danas su ti, brate, uprav dobre volje,
Te već niedno nezna, šta ih drugda kolje.
Već u mozgu im sladko vince se prijavi,
Širom otvarajuć vrata srdcu i glavi:
Stadoše se grlit, ljubiti i bratimit,
Neima ga što nebi tu u bratstvo primit.
Stade svatko mudrost po svoje razkladat:
Jedan kaže, kućom kako umi vladat;
To ti kudi čeljad a to hvali djecu,

Drugi uznosi snagu i svoju pametcu,
Opet drugi ženu i ugledno bratstvo,
Tretji svoju hrabrost, četvrti bogatstvo,
Peti liepe dvore, polja i vinograde,
Šesti svoje predje, pse i konje mlade.
Tako kruži riečca redom po razumu,
Dok se sve u bratskom nesmiešaju šumu —
Kao žubor pilićah, kad im prospeš prosa,
Jer svak hoće mudrii da je izpod nosa.

U to i naš čovjek, koji još stoi u vrati',
Kad se priutiša žubor, rieč uhvati:
Čujte, ljudi bratjo! nebo se otvori,
I Bog se ukaza u sunčnoj odori.
Tu čudo vidjahu poslovi narodah
Od sviuh svieta poljah i gorah i vodah.
Tu svak Višnjeg otca o nješto zaprosi
Za svoj rod i pleme, što blagoslov nosi:
Rimljan, Rus i Arab od pol svieta vladu,
Nijemac, da u svakom zanat tjera gradu,
Englez, sva brodovim da zakrilja mora,
Čivut, da trguje od dvora do dvora,
Magjar, Mongol, Turčin, da smie zemlje robit,
Kitajac, da bude viek sám i osobit;
Francuz, lahku krvcu i misao viek zdravu,
A Grk, umjetnostij i naukah slavu;
A nebeski vladar kao otac najbolji

Svakome potvrdi po njegovoj volji.
Samo ja otidoh, bez da išta izabra',
Jer neznadoh volje vaše, bratjo hrabra!
Nu se Bog smilova, pa meni obreče,
Da će me pričekat tu, dok bude veče.
Zato vi skupite vieće brže bolje,
Da bude nam prošnja polag svijuh volje.

Na to se od stola dignu starješine,
Pa skupno otidu, dok im rok nemine,
Da se u viećnici mah posavjetuju,
Te o važnoj stvari toj odluku skuju.
Tu sad s dostanstvom velikiem na licu
Vieća star predsjednik otvori sjednicu.
Prvo — čestita si (kazuje) za sreću
Tol mudru gospodu da skupi u vieću;
Drugu — preporučit slogu im se stara,
I da uvriedili nebi Višnjeg cara,
Kako baš (kao njemu podložnici vierni)
Trieba u prošnjah svojieh da budu i smierni.
Na to ustadoše govornici redom,
Tvoreć svoje predloge svak kriepkom besjedom.
Prvi izreče: „Bratjo, traž'mo plodnost zemlje!“
Drugi: „Dobre pute, da nam nezadriemlje
Liepa trgovina!“ Tretji: „Mudre brade!“
Četvrti: „Da svoje se dokopamo vlade!“
Peti kaže: „Novce! jer novac je lovac;

„Na taj ljepak idu knez, pop i trgovac!“
Šesti još приметnu: „Šta bogčariti treba?
„Dok je zemlje nama, bit će i po kus hljeba;
Dok je starih glavah, bit će i mudrieh brada’,
Nie još ni vladarah nestajalo ikada;
A novac će i k nama doć bez grdne muke,
Jer ta ptica leti sa rukuh na ruke.
Nu ako doista stalo vam u volju,
Da pošljemo prošnju k višnjemu prestolju,
A vi okanivši prosjačkih se tralja’
Prositate poštenja svetost kako valja,
Još da vam zavjери i sreću junačku,
Dodavši i slavu te sreće ulačku.“ —
Izza toga i sedma pamet se ustane,
Predlažući mudra Bog zna jošte šta ne.
Nu i tomu prekinu rieč, prie nu zaglavi,
Opet drugi, mnijuć, da je Solon pravi.
Nakon se izpuknu mlad deliberator,
Koi hoće da svakom mozgu bude mator;
Pravda se i inadi i kriči i buči,
Samo da na njegovu ruku se odluči.
Jedan jedin šuti drijemajuć pri stolu,
Tek se kadkad glaseć s kakviem „hm!“ u kolu.
Uz tu buku prodje odpódne i večē,
I tek pod noć prežeš odluku izreče;
Sad tek na vrat na nos slaže prošnju pisar,
Te se š njom pred nebo odpremi poklisar,

Ali već u zao čas po sreću Hrvata',
Jer poklisar nadje zatvorena vrata.
I od to doba njima sve slabo uspieva :
Zdravo sije žito, a radja mu pljeva ;
On izvodi mačem djela vriedna slave,
Al drugi nje viencem vjenčaju si glave ;
On i brižno radi u poslu trgova',
Nu i taj mu pada trud bez blagoslova ;
Ni na polju znanja nije bio baš ćorav,
Al i te mu trude metju u zaborav.
Tako on zaosta do danas bez sreće,
Što onda predugo viećalo mu vieće.

* * *

Oj bratjo Hrvati! ustanite iz groba !
Protarite oči ! Evo ti opet doba !
Pogledajte, nebo opet se otvori,
Bog na vratih stoji u sunčnoj odori :
S prošnjam nahrupiše poslovi narodah
Od svih svieta poljah i gorah i vodah.
Svi nose od njega već po krasne dare,
A vaš doma driemljuć tek si oči tare.
Dočiem još neznate što vam uprav treba,
Drugiem već na polju cvatu vlati hljeba ;
A pravdanjem pustiem dok tratite vrieme,
Žitnice si puni svako ino pleme.
Za vrat s mudrovanjem, pa na posao ajte,
Koi vas davno čeka ; jerbo, bratjo, znajte,

Što bi kazivali djedi i babe naše :
„Tkogodj dugo sedla, Bogme kasno jaše,
„A tko: „,Bi li sedlao?“ pitajuć oklieva,
Taj ni do pol puta doći nedospieva.“

Postanak Tiharja.

(Romanca.)

Da ti znadeš, iz kakve si se izlego utrobe, nedi
se toliko ponosio šarenim svojim krilma.

Buba metulju.

Bio u Celju grof debeli,
Mnogi možda znat ga želi,
Al nemože imat čest,
Vila ime da mu kaže,
Jer se s rimom baš neslaže :
Tako kaže bar poviest.

Grof taj biaše dobre ćudi
Kô što svi su mladi ljudi,
Kojim nije još tridest :
Jedan dan bi ljetom postio,
A ostale sve progostio —
Tako kaže bar poviest.

Uz to vino kano vratar
Pio bi drugom svojim na hatar
Svak dan okah pet il šest,

I snašice dobre volje
Od podložnih ljubio bolje . . . .
Tako veli bar poviest.

Kod njega bi zato bili
Dobro došli, svagda mili,
Šta pametju znadu prest;
Jer je ljubio vjetrogonje
Kano snaše, pse i konje . . . .
Tako veli bar poviest.

Kolovodja ovog kola
Bio ljubimac Andre Smola :
On mu doni jednom viest
Prišaptice: Doba 'e kasna,
Al je riedka tica krasna . . . .
Tako veli bar poviest.

Pravo! reče grof u duhu,
I naredi svom konjuhu
Brže vranca dva dovest.
Spremiše se istim časom
Pram sjeveru dobrim kasom,
Tako veli bar poviest.

Grof s ljubimcem kraj Uglajne
Dodje na kraj šume tajne.
Tu se svrši hitar jezd;

Jer tu stoji malo selo
U tom selu lice bielo . . .
Tako veli bar poviest.

Znojne konje svežu o jelu,
Pa odidu pravo k selu,
Gdje pred kućom stoji brest;
Grof uljeze u komoru,
Stražu metne pri prozoru . . .
Tako veli bar poviest.

Blago tebi, crno selo!
Tvoje lice bit će bielo,
Uznešeno tja do zvjezd;
Jer ti danas sreća svanu,
Tvoju slavu sunce ogranu . . .
Tako veli bar poviest.

Gle, gdje izadje mjesec sjajni,
I sastanak oda tajni:
Od momakah dodje šest;
Bez poštenja i bez vjere
Straža pete mah pobere . . .
Tako veli bar poviest.

Grof ostane na cjedilu:
Nije možan uzbit silu;
Kako će se tu izplest?

U zao čas bi svaki opor,
Izvuče ga na dvor čopor . . . .

Tako kaže bar poviest.

Čujte, momei! ja grof Celjski
Svjetujem vas prijateljski,

Uzpregnite tu obiest.

Ja vam hoću oprostiti,
Još vas novci nadariti . . .

Tako veli bar poviest.

Aj grof negrof, jedan djavô;
Ovdje vlada naše pravo:

Prodj se naših ti neviest'.

Na čast tebi novci tvoji,
Koe stekoše naši znoji . . .

Tako kaže bar poviest.

U vodu s tobom, tako vjere!
Od slovenskog da s' opere

Roda tvoja švabska čest.

Je li tebi za kotrige
Draža mlaka il taljige? . .

Tako kaže bar poviest.

Zalud opor, zalud prietnje,
Zalud grofu sve obetnje!

Iznad selah i svih miest'

Ištu da ih on uzdigne.
Ako hoće da ih prigne . . . .
Tako veli bar poviest.

Nepomaže tamnost noći,
Kad inače nije moći
Zdrave glave tu iznest,
Podielit im mora gratis
Diploma nobilitatis . . . .
Tako kaže bar poviest.

Nu zaište za uzdarje,
Da prozovu kraj Tiharje,
Što će reći: Njem u čest,
Da ondašnju tužnu sgodu
Nekazuju po narodu . . . .
Tako veli bar poviest.

Tiharčanom onda snjelo
Osvjetlila sreća djelo;
Te još sad im pravo jest,
Da u Gradeu (pak i vriedi)
Poklisar i njihov sjedi . . . .
Tako kaže bar poviest.

Tiharčani, bratjo mila!
Na čast vam ta pjesma bila!

Al najte se preuzniest:
Svi smo iste majke sini,
Vam to više sreća prini . . .
Tako veli bar poviest.

Jer (tako Vam Boga živa!)
Da je onak dobrostiva
Svagog grofa bila čest,
Mi bi bili po toj srđi
Svi Slovenci već plemići . . . .
Tako kaže bar poviest.

Naš obersudac.

(Le sénateur.) *)

Ja sam Tomek Ludski poljar;
Živim bolje nego l' boljar:
Gledaj samo moje dvore,
Kako krasno u paradi
Stan do stana ja pogradi';
Motri samo te komore,
Staje, hlieve, podrum, kliet,
Pa još ženku! . . Ala 'e blagi

---

*) Jedna preveć ugrizljiva kitica izpuštena. Izdav.

Obersudac naš predragi!
Bog ga živio mnogo liet!

Kako dodje na tu štaciju,
Mahom ode na renglaciju

Gledat selo, dodje i k meni.
Sve razvidiv u moih dvorah,
Stanje stajah i komorah,

Tu zaviri i k Jagi ženi
(Krasnie neima niedau kmet!) . . .

Ala 'e krasni, ala 'e blagi
Obersudac naš predragi!
Bog ga živio mnogo liet!

Pa odposlie kako on tu je,
Sve mi bolje napreduje:

Svake drage godinice
Teli mi se Srna krava,
Ženka rodi sinka zdrava,

Legu guske i purice
Peradi mi vražji sviet . . .

Ala 'e krasni, ala 'e blagi
Obersudac naš predragi!
Bog ga živio mnogo liet!

Njega od drugih ide škuda
Al kad treba meni suda,

Neveli mi doći s doma
Ni na kolih ni pješice,
Već mi reče: Čuješ Toma,
Nek dođuće nedjelice
Jaga dodje vrt mi pljet . . . .
Ala 'e krasni, ala 'e blagi
Obersudac naš predragi!
Bog ga živio mnogo liet!

Kad mu i druge radnje treba,
Brašna očinjat, miesit hljeba,
Rublje, zdiele, noge l' prati,
Mah poruči on po Jagu;
Jer te posle ona k vragu
Dobro umi obavljati
(Bar to hvale na njoj sviet) . . .
Ala 'e krasni, ala 'e blagi
Obersudac naš predragi!
Bog ga živio mnogo liet!

A on kad godjer u grad pošao,
Nie još prazan natrag došao,
Već donosio i nama darah:
Djeci svakom po kopicu,
Jagi baršun-poculicu,
Meni čizme nu bez sarah,
Te im se divi čitav sviet . . . .

Ala 'e krasni, ala 'e blagi
Obersudac naš predragi!
Bog ga živio mnogo liet!

'Nomad mi se sreća sгоди;
Moja Jaga sinka rodi:
Mah se i sudac k nam potrudi,
Pa kad diete motrit uze,
Stade od mila ronit suze,
Te se i kumom mah ponudi,
Na stol metnuv škudah pet . . .
Ala 'e krasni, ala 'e blagi
Obersudac naš predragi!
Bog ga živio mnogo liet!

Ja sam Tomek Ludski poljar;
Živim bolje nego l' boljar:
Gledaj samo moje dvore,
Kako krasno u paradi
Stan do stana ja pogradi';
Motri samo te komore,
Staje, hlieve, podrum, kliet,
Pa još ženku! . . . Ala 'e blagi
Obersudac naš predragi!
Bog ga živio mnogo liet!

Poeta i ljudi.

(Oproštaj s pogodjenimi.)

Sunt quibus in satyra videor nimis acer.

Q. Horatius.

Žarko sunce izteče

Sjajuć vrh kuće i drva;

Opazi palača prva

Sjenu gdje stoji uza nju,

Te mu srdito reče:

Šta mi činiš sramotu

Kô rep — sjenu otu?

Sunce joj milo reče:

Na put nikom ja nestanuh,

Nu hoću da ogranuh

Stvar najveću kô najmanju;

Što je uza te rep na stazi,

Od tebe iste dolazi.

Ludo diete priteče

K mirnom bistrom studencu,

Nagnu se, te u hladencu

Zapačkano si lice vidi,

Te vodi srdito reče:

Šta me, o vodo, srdiš,

Šta li moj obraz grdiš?

Voda mu milo reče :

Moe zrcalo viek nelaže,

Već živu istinu kaže;

Tako i Tebi. Nu ti idi,

Pa si obraz svoj očisti,

Te će liep biti kip isti.

Na bolna poetu se steče

Čopor ljudih u huku,

Rep što izza se vuku

Taštinah ljudskih smiešnih,

Slabostih ružnih griešnih;

Pa mu svako srúito reče :

Pa šta ti, poeta, bjesniš,

Ružno o nama pjesniš ?

Poeta im milo reče :

Zrcalo je duša moja,

Crpeć u se vás sviet boja'

Tek njih obraze povratja svietu :

Što su u pjesmah moih obrazi,

Vašieh su licah boje i trazi.

Nu vi slušajte poetu :

Prodjte se staze krive, griešne,

Svuc'te sa sebe mahne grde,

Pa tako Boga i vjere tvrde,

Prestat će mahom i pjesme smiešne.

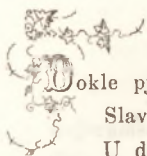
Ovaj naslov mi stavismo. Izdav.

U zlo drvo zao klin.

Poslovica.

Slavulj i pjesme. *)

Dokle pjevat smie slobodno,
Slavulj ptica rado poje,
U dubravi s tanke hvoje
Slaveć ljubu, mjesto rodno.

Al uz vrane čiem svom cestom
Već nahrupi u gaj sjever,
Taj se odkrili Vesne djever
Preko mora za nevjestom.

Tako i ptice — moje pjesme —
Gaj svoj rodni ostaviše,
Jer poštena ptica više
Tu ni pisnut — zinut nesme.

---

*) Pisano, kada je postao cenzorom zagrebačkim g... ro-
djeni ljuti Magjar. Pjesnik je namjeravao (sva je prilika)
pjesme te izdati negdje izvan medjašah domovine naše,
što se međjutim dosad porad svojih uzrokah nje učiniti
moglo.

Izpričanje.

(G. 1842.)

Kada hoćeš da ukloniš
I iz škode zvier izgoniš,
Pazi dobro glas tog rima:
„Vrag debelu kožu ima.“

Za kokoši i puriće
Za odojke i teliće
Drobnu šibu svak uzima:
„Vrag debelu kožu ima.“

Al za vole, vepre jake,
Za medjede i kurjake
Od toljage boljeg nima . . .
„Vrag debelu kožu ima.“

Oprostite, štioci moji!
Bit će krupan vers gdjekoji;
Al vjerujte mi riečima:
„Vrag debelu kožu ima.“

Diete i ptica.

(Basna.)

Nendaraj štapom, hvatajući ptice.

Nar. poslovice.

Čujuć diete pticu u dubravi,
Gdje popieva i bieli dan slavi,
Želi, da ju ima u krletki,
Da joj gleda perje bojah riedki',
Da ju uči, kako da kljun slaže
Polag notah, što su njemu draže.
Diete ludo — kamenja se lati,
Pa stà vičuć za pticom bacati,
Tvrdo sudeć, da će time plaha
Predat mu se u ruke od straha.
Ali ptica — to božje stvorenje —
Čuvši viku, vidivši kamenje
Mah odleti u zelenu goru,
Stan učini na najvišjem boru,
Pa tu poje pjesme bez prestanka
Od slobode i nje biela danka.

Ptica ova, prekodravski svati!

Mi smo, znajte, slobodni Hrvati,

Što jih htiaste pri viki i štapu

Da spravite poda svoju kapu.
Ali nismo mi ta ptica luda,
Te mi nebi znali „ni kamo ni kuda?“
Da ste znali ljubiti i cijeniti
Tudje pravo — znalo bi što biti:
Al je sad već kasno te prekasno.
Vabili nas Bog zna kako krasno,
Neprestali do vieka jadikat,
Ptić taj neće vaš biti te nikad.
Već on leti po zelenoj gori,
Gdje se prosto dižu k nebu bori,
Svak cviet svojim mirisom miriše,
Svak se metulj na svojim krilma njiše,
Šumno s hridi skače bistra voda
I svak listak šušti: „Sloboda! Sloboda!“

Günjdal. *)

Kolko protrpiste, Magjari, vrućice,
A to porad jedne jedite pjesmice.
Sve već varmegjije hruste se bez mire,
Htjući nas pozobat hrvatske Ilire.

---

*) Pisano usljed toga, što je u Zagrebu magjarska regimenta svirala poznati napjev: „Nek se hrusti“, pak je zbog toga bila nastala graja po ugarskih županijah kao proti kako-voj uvrjedi veličanstva.

Pa na što toliko baš grdnje i plača,
Nemate razloga lajat na kovača!
Ta pri tom smo djelu obojica kriva;
Mi smo dali vatre, vi pako gradiva!

S a v j e t.

Bio ti magarac ili pošten čovjek,
Ako budeš Magjar, bit ćeš slavan do viek.
Nova novcata poslovia.

Šta se vi, Iliri, kinete od brige,
Noć i dan čitajuć i pišući knjige,
Da stečete slavno i čestito ime?
Nećete se tako nikad sastat š njime.
Već bacite k vragu čohu od djedova'
I ljubav domaće kolievke i slova.
Piš'te po magjarski hrvatska imena,
Pa ćete s' proslavit do preko koljena:
Bit ćete učeni, mudri, liberalni,
Milostni, uljudni, hrabri, vierni, stalni,
Makar u ostalom bili prazne glave,
Babjih usi' i srdca i ruke krvave.
I ako van toga kod koe regimente
Magjarske bili ste kapral il sergjente,
To će svi magjarski slavni komitati
I za ašešora mah vas izabrati.

Sluga nametica.

Magjarski narod: *)

Na sjeveru, o Europo, pasoglavac luka,
Car grozovit vječnog mraka, leda i kandžuka.
Već svoj na te, krasna gospo, baci pogled oštar,
Da te plieni, dere, peče, Bog zna šta ne joštar.
U tvoj dvor je već razposlo uhode i sluge,
Da prekrasnom tvome tielu primjere veruge.
Te su sluge, znaj, Slavjani svi u kolu tamnom...
Bit će išten još nevolje... zapoviedaj sa mnom!

Europa:

Tko te zove? Hodi s Bogom! kupče babljih tralja!
Sluga, što se sam nametje (kažu) da nevalja.

---

*) Pisano, kad su Magjari stali vikati po skupštinah i novinah, da sva slavjanska gibanja u Austriji nisu drugo nego plod slavjanske propagande, podkupljene od vlade ruske, uvjeravajući Europu, kolika iz toga proiztiče pogibelj i propast za njezino bitje i blagostanje. Pored toga nisu propustili opominjati i pametovati Europu, da samo oni (Magjari) tu pogibelj odvratiti mogu, ako jih ona podpirala bude u razširivanju magjarizacije.

Nemarnim i neodlučnim.

Nadaj se nenadnje za pridobit ju.

Poslovica dubrovačka.

Kano jato od gladnih kurjakah

Oko tora svaku noću vije, —

Sad se lažma oko častih bije

Poveljenih četa lupežnjakah.

O za častju, novcem žedje klete!

S koe se za groš s krsta Bog prodava,

Nepoštuje brat ni kuće glava,

Ni maleno u utrobi diete.

Čujte menc, što se nrestance,

Za mir kupit, pogadjate s pašom!

Što mislite poniznostju vašom

Svit si vience, — vijete si lance.

Blago onom što s' pobrine za dne,

Za noć s uljem lampicu pripravi,

I na vrata čvrst lokot postavi,

Da se zlobe obrani nenadne.

I priveže k pragu vierno pseto,

Koje laje drmajuč ga iza sna,

Kad se četa primakne opasna,
Da ga oplieni, sruši mjesto sveto

Nečekajte, dok vaš dom negori,
Dok netraže da platite glavom,
Već vi noć dan budite nad pravom,
Da oltarah vrag vam neobori.

Zato bud'mo stalniji od zida!
Nas nasrtje od prevarah jato:
Prezirajmo i srebro i zlato,
I sam biser, koj nam vrat odkida.

Drugač ćemo spoznati istinu!
Doć će vrieme nemilostno tvrdo:
Težku krv će lievat svako brdo,
A vi ćete platjati krvninu.

Djeca će vam u ruhu prosjakah,
Prag dušmana ljubeć, kruha prosit,
A po djedovini glavu nosit
Ohol čopor od karakalpakah.

Osveta naravi.

(Istino pojavljenje.)

Čovjek obratja, Bog obrne.
Nar. poslovica.

Poznavam Magjara, koj pri našem nebu,
Pri hrvatskom suncu, pri hrvatskom hljebu
Svoju drobnu djecu magjarštinom muči,
Što na volju neide to šibom douči;
Te već š njom i tako daleko dotjera,
Da od ranog jutra do mrtvog večera
Ništa čut nemožeš pri tom njegovom redu,
Nego samu čistu magjarsku besjedu:
Ali tek što njima opet krene pleći,
Od sve magjarštine niti vražje rieči,
Neg djeca veselo stanu naški sborit,
Po sobah se naše „Nek se hrusti“ orit.

O jadni Magjari! hman je vaša muka!
Budi pojavljenje to vama nauka:
Jači, znajte, Bog je i kći njegov — narav —
Neg su svi zakoni, sviet što ih skova varav.

Zoologicum.*)

Pitaš, šta 'e Magjaron? To 'e vrsta, brate,
One živinice crno-šarenate,
Koja, kad zagrmi ili šta zablista,
Odmah i uteče na ta gornja mîsta.

Rublji.**)

Respublica venalis. . .

Hor.

Vašeg društva sladke trublje,
    Koje sve baš točno znadu,
    Razglasiše već po gradu:
Da pošilja svietle rublje
    Nam za ljubav, bolje znanstvo,
    Njegvo rusko veličanstvo.
Nu bi kazao, da i ova
Novina je laž gotova:

*) Salamandra maculosa, hrvatski: magjaron, ide iz doła na brdo, kad hoće da udari zlo vrieme.

***) Pisano, kad su Magjaroni razglasivali po gradu Zagrebu, tužeći nas i u Peštu i u Beč, da nas rusko vladanje podupire novci.

Jer oprosti, družbo slavna!
Da su nama rublji liepi,
To bi i vas već oddavna
Imali u naših džepi'.

Promišljenje.

Sancho. Les batailles ne sont point mon fort.
Florian.

Etomadne sred salona,
Gdje zametnu sbor gospode
Rieč od prava i slobode,
Slavni vodja Magjarona':
„I mi ćemo“ vikne zdravo,
„Vumreti za naše pravo!“
Al sutradan, čim zasija
Prva sablja na mejdanu,
Naš Hanibal bjež' na stranu
I sva njegva kumpanija.
Odkuda ta inkonsekvenca?
Magjaronska excelencia
To učini sve s razlogom:
„Pal je poljski brat na Visli,
„Naj je nosi vrag!“ pomisli,
Pa s Bogom bez „ostaj s Bogom!“

Hrabrost Magjaronah.

Dok djedovi od Magjara'
Jošte s Grci bojak biše,
(Kô što o tom znamo, piše
Pero jednog grčkog cara),
Taj običaj bjaše u njih:
Silom vraga nasrnuti
Pa uzmaći i bjegnuti;
Pa dočim on nalik munji,
Nesluteći pasju vjeru,
Pustio se u potjeru,
Te primakô već i do njih,
Imadoše tu navadu :
Opet mahom krenut lica,
Izbaciti grâd strjelica',
Sjeći sabljom, gazit konjî,
Dok nestrše svu armadu.

O gospodo po Arpadu!
Čujte, vašeg Boga moljci,
Magjaronski dobrovoljci,
Prvo jurve dobro znadu ;
Al u drugom? Jok valaha!
Tu stisnimo bogme oči.

Jerbo jadnim, oda straha
Srce prvog kod juriša
Ča u pete mah uskoči:
Svak „Za pet ran Božjih!“ viče
I u budžak koj odsmiče,
Ma i bila rupa mišja.

Naš „Živio“.

Ti priestole od mudrosti,
Čuvaoče narodnosti',
Živio!

Jer ti slovom „Recta tueri“
Podà štít i našoj vjeri.
Živio! Živio!

Duh sadašnji, čas i vrijeme,
Koj prerodi naše pleme,
Živio!

Mrtvi bili bi bez njega,
Naš narodni vrt pun sniega . . .
Živio! Živio!

Što će živjet vjek i vekom,
Jer dojiše diete mliekom,
Živili!

Bože živi domorodce,
Svoje kuće vjerne otce —
Živili! Živili!

Hvala budi i otčuhu,
Koj nas zaklat htio kô buhu,
Živio!

Što nam kriepak, bistar rod je,
Bog i Bogme njegov plod je —
Živio! Živio!

Nek živu sve varmegjije,
S kojih snieg nas i led bije,
Živile!

A najpače Zalska, Gjurska *)
I njezina mudrost turska . . .
Živile! Živile!

Koj nam god dao komad hljeba,
Naučio nas šta nam treba,
Živio!

Bio prijatelj il vrag biesni,
Neka žive u toj pjesni . . .
Živio! Živio!

---

*) Ove dvie varmegjije bile su najbjesnije i najsmješnije, zaključujući representacije proti Hrvatskoj i njezinim pravom.

Talleyrand II.

Dieu a donnée la langue à l'homme
pour cacher ses pensées.

Talleyrand I.

Govoreći u spravištu
Fiškal jednog Madjarona,
Na ljestvici svoje logike
Steče tolik slave i dike,
Sva gospoda od salona
Da viknuše: „Živio!“ tri put.
Nu kad stane po drugi put
Da govori slovo jedno:
Bože! kako nedosljeduo!
Te se digne odmah vika:
„Ta je vaša rieč bez repa!“
Odkud, brate, ta razlika,
Što bi prva jezgre zdrave,
A rieč druga baš bez repa?
Jer je prva baš iz glave,
Druga pako pošla iz džepa.

Nova borba.

Boriše se nekad s Franci,
Sa Mongoli, Otomanci,
S hitrim kraljem od Prusakah,
I s duždevi od Mljetakah —
Slavni djedi Ujhrvata'.
Kô megdana hrabri momci,
Svuda znani s viencem rata.
Šta sad čine njih potomeci?
Eh! kušaju drugu sreću,
Pa se bore sa pametju.

S a v j e t.

(Magjarom.)

Ako, bratjo, vi ištete
Sebi u pomoć kod nas čete:
Neišтите njih u bakal,
Već kô djedi u junakah.

Stari duh.

(Magjarom.)

Vi ste djedov' prava slika,
Pred kojim' drhtabu crkve, dvori i gradi;
Raznost nije baš velika:
Što su oni bili, to bi vi bit radi.

K r š n i.

Pritisnuta jače
Sve više skače.
Nar. poslovice.

„Ja te stvorih: čuvaj, šta si steko!“
Bog svakomu narodu je reko.
Mi dar božji načinom junakah
Sad branimo od bezbožnih šakah.

Što u moru neodplavi krvi,
To li hoće da nam satru crvi?
Čuj me vraže! čula me sva četa:
„Svaka sila od Boga prokleta!“

Čime ćeš nas bit oštrijom rukom,
Tim ćemo bit višji, tanji strukom;

Čim ćeš davat tvrdji komad hljeba,
Tim ćemo bit tvrdji kako treba.

Udaraj ti nami o zemljicu,
Koja hrani nas i našu dčicu,
A mi ćemo sve jači ustati,
Jer je zemlja ova naša mati.

Il baci nas u Dunaj ljutiti,
A nećeš nas nikad razstaviti
Sa životom i zlatnom slobodom:
Čisti dusi plivaju nad vodom.

Il sažgi nas kano kužnu robu,
Kostih pepeo neđajući grobu;
Mlada ćemo uzkrsnuti lica
Kano vatrom prerodjena ptica.

Il ovako il bili onako,
Naši ćemo ostat svakojako;
Jer nemože čovjek ono izbrisat,
Što izvoli jedan Bog upisat.

U z r o k.

A.

Mi se viek učimo stradajuć od brige:
Zašto Madjaroni tako mrže knjige?

B.

Ah moj dragi brate, družba ta ljubezna
Boji se naučit, da baš ništa nezna.

Pojavljenje protinaravsko.

Seit meiner letzten Retirade
Sah ich solches Wunder nicht.

Preciosa.

Slavni junak retirade
Plemenitim svojim robom,
Što ih povede on sa sobom
Za obranu tudje vîre,
Evo ovak sborit stade:
„Držite se dobro, dîća,
Oni pljeva, Vi pšenica.“
Al za mala dodje hitar,

Bijuć s desna, bijući s lieva,
Baš njevakav čudan vîtar :
Diže se u zrak mah pšenica,
A na mjestu osta — pljeva.

S t r a h.

Ah za pet ran božjih! pomagajte mi, bratjo, pomagajte!
Slušano na Markovom pijacu dne 31. Svibnja 1842.

„Pomagajte, jao mene!
Ah grozni me mač probode!“ —
„Gdje za Boga?“ — „Ôde, ôde“ —
Odgovori bljedji stiene
Magjaronski čovjek jedan,
Pa bjež pjacom svetog Marka,
Čim je bila onaj tjedan
S reštauracie bitka žarka.

Ljudi čujuć ovu viku,
Obkoliše nesretnoga,
Prihvativši rieč za Boga;
Dva ga uzmu izpod ruku',
I odvedu mah k liečniku.
Tu do gola odmah svuku,
I izvide siromaha;

Al nenajdu niti zliedi,
Kamo l' ranu, s koe smrt sliedi,
Nego čovjek naš probliedi
Prepanuv se s golog straha.

O maćuho Magjarijo!
Gle koliko tvoja slika
Udara na tog čovika!!!
Ti se uvijek jadiš, srdiš,
Tužeći se na bol ranah,
I potvaraš, od Slavjanah
Da ih primaš — viek ih grdiš.
Nu tako mi vjere moje!
Došo danas pravi padar,
Da izvidi tielo tvoje,
Makar njemu pekli ruku,
Neće bogme biti kadar
Ni najmanje naći zliedi.
Odkud dakle lelekuku
I tvoj jauk male česti?
Vjeruj, da on samo sliedi,
S puka straha i zle sviesti.

Nepotrebna skrb.

Summos feriunt fulmina montes.

Hor.

Jedan vrlo puk Magjaron,
Koj nije muž nit je baron,
Neg baš u sredini stoji,
(Drugač glava vrlo nizka),
Toliko se jadan boji
Svakog groma i svakog bliska,
Da je metnuo na svoj stan
Jak i dobar munjobran.
Al se vidi, bez potrebe
Da od trieska brani sebe :
Jer pričica veli stara :
Ni u grm ni ritovinu,
Neg (što raste u visinu) —
U dubove tries udara.

S magarca na ništa.

(God. 1843.)

Napinju se gore, radjaju miševi!
Kaže vers u mudrih knjigah Horacievi';
A što znači njegov punovažan smisao,
Na ledja 'e profesor štapom vam zapisao.
Isto tako biaše (tomu nie još davno)
Za naše knjižanstvo mlado i kukavno:
Kad se koj spisatelj našao na porodu,
Toli strašan glas bi pustio po narodu —
Preporučujući sebe s djecom svojom —
Kô polag Homera bojni bog pod Trojom.
A što proizadje iz njegove utrobe?
Kukavnih mišićah kratkotrajne osobe!
Nu i to, gospodo, nješto je valjalo,
Ako baš ne mnogo, a to barem malo:
(Bilo nam za ludu djecu bar igračka').
Nu odkak sanak usni magjarski oroslan,
Da će ga izjest mišić izza Drave poslan,
Te na stražu metnu pred goru nam mačka,
Sad ti nam tek bude zlo ah do zla Boga,
Jerbo bogme, brate, od časa onoga,
S naravske bojazni (vjeruj ovoj pjesmi!)
Više ni 'edan mišić na polje nam nesmi!

Pas stražar.

(Niemcu, izdajici svoga roda.) *)

Nevodi nas u napast.

(Izvađjeno iz Otčenaša.)

U dubravi bio je hram;
U njem gorio sveti plam
Na ognjištu svetom, brate;
Tu življaše miran rod,
Uživajuć truda plod
I slobode dane zlate.

Tu sam vidio jedan čas,
Gdje pred hramom sjedio pas
Spravan, vieran svome mjestu.
Kad zabludio bi koj vrag
Na tog hrama sveti prag,
Lajuć bi mu kazao cestu.

Skuju vrazi prevaru,
Da ulaze, bace psu

---

*) Kaže se, da je . . . . . pisao one oštre epigrame proti biesnoj magjaromaniji, što su izašle u Lipsku pod imenom „Xenien ans nud für Ungarn“. Dohivši nedavno piemstvo i promienivši pri toj sgodi njem. svoje ime . . . . u magj. . . . ., ostavio interes naroda svoga, pridruživši se sa svim interesu magjarštine. —

Smrdljivoga mesa komad.
Pas medj noge stisne rep,
Pa umukne gluh i sliep,
Zabiv, što je bio onomad.

Dok on s mesom odbježi
I na druge pse reži,
Vrebajuće njegovu dobit, —
Navali mu lukav vrag
I osvoji hrama prag,
Pa ga stane plienit, robit.

Sili sine k nevjeri,
Oskvrnjuje stid kćeri',
Bije majke, otce vriedne;
Grdi svetce, ruši oltar,
Svetih vatrah gasi žar,
Da napoji strasti žedne.

Čuješ li me . . . . .!
Viek ti čuvao Bog vjeru!
Krasni liste ujemškog stabla!
Poznaš li ti (kaži sám!)
I psa toga i taj hran?
Ti s' ga branio kano sablja.

Proklet bio, kojgod sliep
Za imenu pridan rep

Il za zvezdu, il ključ zlatan —
Svog ostavi hrama prag,
Pa dopusti, da mu vrag
Rod poždere — dušu satan!!!

Dug i platja.

Veliki je dug magjarske bratje,
Što ga kod nas čine nesmisleno,
Neslušajuć od pravice plač.
Jao pomagaj njima na dan platje:
Jer će onda Slavjan kano Breno
Svoj na vagu metnut gvozden mač.

IZJASNJENJE.

1) Kad se jednom Hreljo pohrva s nekakvim ori-
jašem Antäom, rodjenim sinom matere zemlje, nad-
hrva ga snagom; nu dočim bi on (Hreljo) njim uda-
rao o zemlju, da ga ubije, a on (Antäo) opet sve
jači ustajaje sa zemlje, jerbo ona bi nu kao mati
brižna svakim udarcem podielila nove sile, da ga
obrani od strašnoga hrvoje Hrelje. Nu Hreljo kako
to opazi, domisli se, uznese Antäa nad zemlju u
zrak, pa ga u zraku zadavi kao jagnje ludo.

2) Obraz od soneta, koji sastoji od 14 redakah,
te tim naliči na umjetno skovan lanac od 14 karikah.

3) Narod naš (barem Slovenci u kotaru celjskom),
tumaćeći si uzrok pojavljenja dūge, priča, da je dūga
vila krasna, što nekakvu čudesnu vodu proljeva iz
zlatna kondira u srebrni tas.

4) Slobodan prevod dr. *Prešernova* soneta: „*Verh
sonca sije soncov čela čreda*“.

5) Slobodan prevod *Petrarkinoga* prekrasnoga
soneta: „*Benedetto sia 'l giorno, e 'l anno, e 'l mese...*“

6) Slobodan prevod iz *Uhlanda*.

7) Argonauti doplovivši jednom do obale u Maloj
Aziji, pristanu kopnu, da ukrcaju hladne vode. Hreljo
sa ljubimcem svojim Hilom (Hylas) zabasa u njeka-
kovu dubravu. Izmorivši se sjedne tu pa zaiste vode
od dragoga si pratioca. Hilo odtreci, da donese vode
u vrču, i stigne na nekakovo jezero čisto i prostrano.

Prigne se, da zacrpi vode u vre: al eto ugledaju ga vile jezerkinje i zatravi ih ljepotom i mladostju svojom. Okupe ga brže belje i potegnu za sobom u jezero, da ga grle i ljube. Pozadugo čekaše Hreljo žedan ljubljenoga druga svoga, i vrlo se zabrini, kad mu se nevrati toli dugo. Naposljed dosjeti se jadu, potrči na vodu, kličúe iza glasa: »Hilo!« da se je razliegala dubrava; al u zao čas! neima krasna momka, neima živa glasa, već tvrde stiene, što mu iz daleka odzivilju pusto ime: »Hilo!«

*) Slobodan prevod *Kollárova* krasnoga soneta: »*Lúsko, lúsko, o ty sladký klame!...*«

*) Napis je od izdavateljah.

10) Slobodan prevod po *Kolláru*.

11) Slobodan prevod po *Kolláru*.

Kazalo.

Strana.

A. Sanak i istina.

Soneti:

Predmet pjesnih	9
Posestrimi vili	10
Divni stvor	11
Uzoritost	12
Ime i oči	13
Odkud modre oči	14
Hari	15
Milina i dostojanje	16
Vrpca	17
Pozdrav	18
Ljubav	19
Srdce	20
Evo ti Je	21
Kazna	22
Preobraženje	23
Čar	24
Duga	25
Sunce i zvezde	26
Odziv	27
Ženstvo	28
Sanak	29
Blaženstvo	30
Struk	31
Odluka	32
Amanet	33

	Strana.
Hilo te Hilo	34
Svrha	35
Moja sreća	36
Nestalica	37
Angjeo čuvar	38
Miriteljica	39
Čija je krivnja	40
Kricpost	41
Sila ljeposti	42
Carica	43
Danica	44
Mučī	45
Pogled	46
Pohode	47
Sastanak u kući	48
Molitva	49
Mornar	50
Sviet i pjesnik	51
Najbjedniji	52
Konac	53
Plač i utjeha	54
Pali smo	55

B. Ghazele. 57

C. Različite pjesme.

Blago dievi	67
Umjerenost	68
Srđce moje	68
Pretvora uma i srđca	70
Nada varalica	71
Vienac: 1. Zima	72
2. Proljeće	75
Fiškal i mljekarica	79

	Strana.
Što 'e sudjeno, nemožeš izbjeći	81
Pjesma i davorija	83
Napitnice	84
Vol i komarac	87
Slavulj i diete	88
Zvuci prigodni :	
Poslanica knezu Janku Draškoviću	93
Kolo	94
Naslovica domorodkam	95
Domorodkam	97
Opet domorodkam	98
Strielci zagrebački gospojam	99
G—i	100
Pobratimu M. K.	101
Ljekar	102
Trudi se	103
Strpljen spasen	104
Ivanu Krizmaniću	105
Bratji	106
Sni i suze	107
U pametnicu	108
U Album gospodične K. M.	108
U Album gospodične M. M.	109
U društvu gospodične M. M.	110
U pametnik gospodične M. M.	111
Nagrobница djetetu	112

B. Povjestice.

Babji klanjac.

I. Pir	120
II. Prosjak	123
III. Lupežnici	127
IV. Žene	131

	Strana.
V. Majka i nevjesta	138
VI. Biela nedjelja	142
Povratak otčev	146
Bjelotinci	150

E. Komari i obadovi.

Stihovi čitatelju	159
Svakome svoje	160
Izpričanje	160
Juste milieu	161
Dvojna čast	161
Pravda	162
Raznost mnijenja	162
Baš shodno	163
Sve u zao čas	163
Regula vitae	164
Djavalu	164
Mjera	165
Zašto? Zato	165
Pjesniku Lupaču	166
Ab ne tako glasno	166
Suč smuč pa prolij	167
Propala bez traga	167
Mahna	168
Ad Apollinem	168
Stara novina	169
Spoznanje	169
Obuvi	170
Ni za što	170
Zlato i mač	171
Savjet	171
Marco Tullio Asinio	172
Crni bik	172

	Strana.
Orfej	174
Basnica	175
Lineus II.	176
Slabost	177
Pantofelić Lobhudelić	177
Mahna i grieh	178
Utjeha stihotvorca	179
Rep	180
Pjevaču prigodah	180
Vino i sud	181
Pjesnik	181
Nadriknjižtvo	182
Tko je što	183
Hrvat pred otvorenim nebom	183
Postanak Tiharja	190
Naš obersudac	195
Poeta i ljudi	199

F. Ose.

Slavulj i pjesme	203
Izpričanje	204
Diete i ptica	205
Gúnjdal	206
Savjet	207
Sluga nametica	208
Nemarnim i neodlučnim	209
Osveta naravi	211
Zoologicum	212
Rublji	212
Promišljenje	213
Hrabrost Magjaronah	214
Naš „Živio“	215
Tallayrand II.	217

	Strana.
Nova borba	218
Savjet	218
Stari duh	219
Kršni	219
Uzrok	221
Pojavljenje protinaravsko	221
Strah	222
Nepotrebna skrb	224
S magarca na ništa	225
Pas stražar	226
Dug i platja	228
Izjasnjenje	229

Biblioteka UJK Kielce

UJK

0513762

13950